

EESTI KÕRG- JA KUTSEHARIDUSE KVALITEEDIAGENTUUR

Kutseõppe kvaliteedi hindamine

Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli

Toiduainete töötlemise, Majutamise ja toitlustamise ning

Reisimise, turismi ja vaba aja veetmise

ÕPPEKAVARÜHMADE

hindamisaruanne

„Kutsehariduse kvaliteedi hindamine ja kindlustamine“

2019

Sisukord

1. Sissejuhatus	3
2. Üldosa	5
3. Toiduainete töötlemise, majutamise ja toitlustamise ning reisimise, turismi ja vaba aja veetmise õppekavarühmade analüüs	11
3.1 Ülevaade	11
3.2 Analüüs hindamisvaldkondade lõikes	18
3.2.1 Õppekavad ja õppekavaarendus	18
Järeldused	24
3.2.2 Õppimine ja õpetamine	26
Järeldused	35
3.2.3 Õpetajad	36
Järeldused	40
3.3 Hindamiskomisjoni peamised järeldused hinnatavate õppekavarühmade osas	40

1. Sissejuhatus

Kutseõppe kvaliteedi hindamise eesmärk on toetada õppimiskeskse koolikultuuri arengut ning suurendada kutsehariduse usaldusväarsust.

Kutseõppe kvaliteedi hindamine võimaldab

- koolil saada tagasisidet õppeprotsessi kvaliteedi kohta ja soovitusi selle arendamiseks ning kasutada sõltumatu välishindamise tulemusi kooli strateegilises juhtimises;
- informeerida huvigruppe (õppijad, töömaailm, riik, ühiskond laiemalt) kutseõppe vastavusest siseriiklike nõuete, arengukavalist eesmärkide, töömaailma vajaduste ja õppijate ootustega.

Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti õppekavarühmas ning anda analüüsi põhjal soovitused õppe kvaliteedi parendamiseks. Hindamiskomisjoni analüüsi aluseks on õppekavarühma eneseanalüüs, õppe tulemuslikkuse näitajad õppekavarühma õppekavadel ning hindamiskülastusel kogutud andmed. Õppe kvaliteeti analüüsitakse hindamisvaldkondade kriteeriumide lõikes.

Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur (EKKA) moodustas hindamiskomisjoni, kuhu kuuluvad õppekavarühmale vastava valdkonna tööandjate esindajad ning kutseõppe eksperdid. Komisjoni liikmed on kinnitanud allkirjaga neile hindamise käigus teatavaks saanud informatsiooni konfidentsiaalsena hoidmise kohustust ja huvide konflikti puudumist. EKKA büroo on kooskõlastanud hindamiskomisjoni koosseisu kooliga. Kool kinnitas, et neil ei ole vastuväiteid hindamiskomisjoni liikmete osas.

EKKA juhataja 05.04.2019 korraldusega nr 1-19/30/2019 moodustati **hindamiskomisjon koosseisus:**

Anu Vaagen	kutseõppe ekspert, OÜ Yebisu Eesti, juhatuse liige, koolitaja, sh kutseõppeasutuste õpetajate koolitused, praktikajuhendajate koolitamine, komisjoni esimees
Eda Anton	kutseõppe ekspert, kauaaegne Tartu KHK kvaliteedijuht, haridusasutuste sisehindamise nõunik, ETKA Andras piirkonna koolitajate töötoa eestvedaja, komisjoni sekretär
Ena Drenkhan	kutseõppe ekspert, Tartu Rahvaülikooli projektijuht, MA koolijuhtimises, kutseõpetaja ja täiskasvanute koolitaja, täiskasvanute koolitaja kutsekomisjoni liige
Katrin Kapten	tööandjate esindaja, Vilmix OÜ suurkliendihaldur, pagari valdkonna konsultant; Aasta pagari ja Aasta kondiitri zürri liige, pagarite kutsemeistrivõistluste kohtunik, kutsekomisjoni ja kutsestandardite töörühma liige ja esimees
Maila Rehi	tööandjate esindaja, AS A. Le Coq tootearendaja; siseaudiitor; Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojas "Tunnustatud Eesti maitse" ja "Tunnustatud maitse" kvaliteediekspert
Mare Sepp	tööandjate esindaja, Assotsiatsioon Mariti, juhatuse liige, ettevõtluse arendamine, Eesti Siseaudiitorite Ühingu liige

Lühike hindamisprotsessi ja külastuse kirjeldus

Hindamiskomisjoni liikmed läbisid EKKA korraldatud kutseõppe kvaliteedi hindamise koolituse. Komisjoni liikmed töötasid läbi kooli eneseanalüüsi aruande. Hindamiskülastust ettevalmistava koosoleku käigus koostas komisjon esialgse külastuskava, mis kooskõlastati kooli ja EKKA-ga. Komisjoni liikmed leppisid kooli eneseanalüüsi aruande põhjal kokku täpsustamist vajavad teemad ning sellekohased küsimused iga intervjuu jaoks. Komisjonis lepiti kokku tööjaotus ja ülesanded hindamiskülastuse ajaks.

Hindamiskülastus toimus 07.05.2019. a.

Komisjon viis läbi kõik ajakavas kokku lepitud intervjuud ja tutvus kooli esitatud dokumentidega. Komisjon tutvus kooli õppekavarühma õpikeskkonnaga, sh õppetöös kasutatavate seadmete ja vahenditega ning külastas õppetöö/praktilise töö tegevusi. Külastuse ajal oli õppetöö lihatehnoloogias ning kõõgi degusteerimisruumis toimus eritoidu degusteerimine.

Komisjon külastas õppekavarühma praktikaettevõtteid, kus tutvus praktikakorraldusega, õpiväljundite saavutamise praktiliselt, kooli ja ettevõtte koostööga ning vestles järgmiste esindajatega:

26.04.2019. a. Carl Schmidt'i maja, Nele Pilviste - praktikajuhendaja

30.04.2019. a. Restoran Polpo, Karl Pajussaar - peakokk

03.05. 2019. a. Restoran Ylicool, Henri Uiboaed - vahetuse vanem

02.05.2019. a. Kivi pagar, Ülle Taar - praktikajuhendaja

02.05.2019. a. Magusatuba, Kristi Veldemann - praktikajuhendaja

25.04.2019. a. Nelja Kuninga Hotell, Merike Ivanov - pead administraator, praktikajuhendaja

06.05.2019. a. Ajakeskus Wittenstein, Ants Hiimaa - juhatuse liige, Eliis Õunapuu – projektijuht

Külastus kulges lodusalt, sest oli kooli ja ettevõtete poolt hästi ette valmistatud, intervjuueeritavad tundsid oma vastutusvaldkonda ja olid kohtumiseks ette valmistunud.

Hindamiskomisjoni esindaja kohtus kooli nõunike kogusse kuuluvate õppekavarühmade esindajatega Tallinnas MTÜs Eesti Maaturism ja Põllumajandus-Kaubanduskojas, kuna kool ei pidanud otstarbekaks nende kutsumist Olustverre kuuekümneminutiliseks vestluseks.

Komisjoni koosolekul lepiti kokku ülesanded aruande struktuuri osas ja komisjoni arvamuste põhjal koostati aruande esmane variant. Komisjon arutas liikmete seisukohti ja jõudis koostöös ühisele järeldustele, mis väljenduvad aruandes. Aruande lõpliku variandi koostamisel arvestati kooli kommentaare. Komisjon esitas lõpparuande EKKA-le tähtaegselt 25.06.2019.

2. Üldosa

- Kooli kontaktandmed:

koolijuhhi nimi: Arnold Pastak

kooli aadress: Müüri 4, Olustvere, Viljandi maakond

telefon: 4374290

e-post: kool@olustvere.edu.ee

koduleht: www.olustvere.edu.ee

hindamise korralduse kontaktisik koolis (nimi, amet, telefon, e-post): Marika Šadeiko, projekti- ja arendusjuht, tel. +3725059304; marika.shadeiko@olustvere.edu.ee

- Kooli eripära, missioon, visioon, väärtused, arengukava peamised eesmärgid.

Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolil (Olustvere TMK) on kolm põhilist spetsialiseerumise valdkonda: **maamajandus, teenindus ja toiduainete töötlemine**, mis on ühendatud ühtseks toiduainete ketiks.

Käesoleval ajal areneb kool ühendades nimetatud kolm valdkonda ühtseks toiduainete ahelaks alates kasvatamisest, jätkates töötlemise ja toiduvalmistamise ning lõpetades teenindusega. Sellest lähtub ka kooli moto: "Põllult lauale".

Toetavateks tegevusteks on põllumajanduslik tootmine, turismi- ja toitlustusteenuse pakkumine.

Koolil on õppetalu, ca 630 ha haritava maaga, kasvatatakse teravilja, kartulit, rapsi.

2010. aastal valmis kaasaegne õppetööstuse – söökla hoone. Mõisakompleksis käib aastas ca 27 000 külastust.

Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli **missiooniks** on pakkuda kaasaegset ja kvaliteetset kutsealast koolitust, teenust ning erialast oskusteavet koolis õpetatavates valdkondades.

Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli **visioon**: 2020. aastaks toimib Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool maineka kutseõppeasutuse-kompetentsikeskusena.

Põhieesmärk: Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool toimib maineka ja jätkusuutliku kutseõppeasutuse-kompetentsikeskusena, mis pakub erinevatele sihtgruppidele koolitust ning erialast oskusteavet koolis õpetatavates valdkondades ning osutab teenuseid avatud ja loovas keskkonnas koostöös sotsiaalsete partneritega.

Vestlusest projekti- ja arendusjuhiga selgus, et kooli eesmärgid tulenevad kolmel tasandil aruteludest:

I tase - riigi suunised,

II tase - kooli üldised eesmärgid - 1-2 korda aastas toimuvad arenguseminarid. Kaardistatakse hetkeolukord ja tehakse ajurünnak, näiteks toimus seminar 2026. aasta plaani tegemiseks,

III tase - õppekavarühmas on meeskond, kes eelnevate suuniste põhjal sõnastab ÖKRi eesmärgid.

Kool kasutab ÕKRI enesehindamise aruande sissejuhatuses erinevaid mõisteid: kliendid, sotsiaalpartnerid, võtmehuvigrupid. Projekti- ja arendusjuht selgitas vestluse käigus järgmist:

- kliendid - kellega igapäevaselt kokku puututakse (õpilased, töötajad, sööklad ja mõisat külastavad inimesed);
- huvigrupid - kellega tehakse koostööd ja kes kooli tööd mõjutavad (nt HTM, Muinsuskaitseamet jne);
- võtmehuvigrupid - kes annavad koolile sisendi (nt nõunike kogu);
- sotsiaalsed partnerid - praktikaettevõtted.

Kõik eelpool mainitud grupid on kooli arengu tagamisel olulised ja nendega toimub koostöö erinevates vormides. Kooli enesehindamise aruandest, samuti vestlustest ei selgu, kuidas toimub nende gruppide ootuste ja soovide süstemaatiline analüüs ja järgnevate tegevuste tulemuste mõõtmine.

Üldtööplaanis õppetegevusele püstitatud eesmärkide täitmist analüüsitakse kaks korda aastas. Samuti analüüsivad eesmärkide saavutamist õppekavarühmade tasandil antud õppekavarühma kuuluvad õpetajad erialakoordinaatori eestvedamisel. Kaks korda aastas toimuvad töötajate üldkoosolekud, kus esitatakse õppetegevuse ja tagasiside analüüs tulemused. Kooli tulemusi võrreldakse HaridusSilmas toodud teiste kutseõppeasutuste vastavate õppekavarühmade andmetega. Kooli õppekavarühmade enesehindamise aruannetes vastavaid võrdlusi ei ole toodud. Hindamiskomisjonile esitatud majutamise ja toitlustamise ning toiduainete töötlemise 2017/2018. õppeaasta kokkuvõttes olid toodud toimunud tegevused ja mõned tulemused, kuid sisuline analüüs oli tagasihoidlik. Kooli dokumentide analüüsimisel ja vestlustest töötajatega leiab hindamiskomisjon, et koolil puudub terviklik süsteem oma tegevuse ning selle tulemuste ja mõju mõõtmiseks ning analüüsimiseks. Kooli üldtööplaanis ja õppekavarühmade tegevuskavades puuduvad mõõdetavad eesmärgid ja seetõttu ei saa nende täitmist ka analüüsida.

Kool on enesehindamise aruandes toonud välja, millised on olnud parendustegevused võrreldes eelmiste hindamistega, kuid puudub parendustegevuste mõju analüüs.

- Hinnatavad õppekavarühmad, õppekavad, õppekavadel õppijate arv õppeaastate kaupa (vajadusel selgitus erinevuse kohta EHISe andmetega).

Tabel 1 Majutamine ja toitlustamine õppekavarühmas õppekavadel õppijate arv 2012 – 2018 EHIS andmetel

Õppekava rühm	Õppekava kvalifikatsiooni-tase esma/jätku õpe	Õppijate arv 2012/13 õ-a	Õppijate arv 2013/14 õ-a	Õppijate arv 2014/15 õ-a	Õppijate arv 2015/16 õ-a	Õppijate arv 2016/17 õ-a	Õppijate arv 2017/18 õ-a	Õppijate arv 31.01.2019
Majutamise ja toitlustamine	Kokk, tase 4, kutsekeskhariduse õpe (EHIS 85546 (3a 6k))	77	92	53	37	24	12	Õppekava ei kehti, (vastuvõttu ei toimu)

Kutseõppe kvaliteedi hindamisaruanne

								RÕKi muutus e tõttu)
Majutamine ja toitlustamine	Kokk, tase 4, kutsekeskharidusõpe (EHIS 134994 (3a))	-	-	-	17	32	42	39
Majutamine ja toitlustamine	Kokk, tase 4, kutseõppe esmaõpe, 120 EKAP (EHIS 202077)	-	-	-	-	-	-	9
Majutamine ja toitlustamine	Kokk, tase 4, kutseõppe esmaõpe, 120 EKAP (EHIS 134995)	-	-	-	-	-	22	18
Majutamine ja toitlustamine	Kokk, tase 4, kutseõppe esmaõpe, 150 EKAP (2 a 6 k) (EHIS 115778)	-	26	29	45	20	-	-
KOKKU		77	118	82	99	76	76	66

Tabel 2 Toiduainete töötlemine õppekavarühm õppekavadel õppijate arv 2012 – 2018 EHIS andmetel

Õppekavarühm	Õppekava kvalifikatsiooni-tase esma/jätkuõpe	Õppijate arv 2012/13 õa	Õppijate arv 2013/14 õa	Õppijate arv 2014/15 õa	Õppijate arv 2015/16 õa	Õppijate arv 2016/17 õa	Õppijate arv 2017/18 õa	Õppijate arv seisuga 31.12.2018
Toiduainete töötlemine	Lihatoodete tehnoloogia, tase 4, kutseõppe esmaõpe 90 EKAP (EHIS 141867)	-	-	-	18	38	24	15

Kutseõppe kvaliteedi hindamisaruanne

Toiduainete töötlemine	Jookide tehnoloogia , tase 4, kutseõppe esmaõpe 90 EKAP (EHIS 145537)	-	-	-	17	25	50	52
Toiduainete töötlemine	Piimatoode te tehnoloogia , tase 4, kutseõppe jätkuõpe, 30 EKAP (EHIS 134678)	-	-	-	12	19	-	-
Toiduainete töötlemine	Pagar – kondiiter, tase 4, kutsekeskh aridusõpe, 180 EKAP (EHIS 141732)	-	-	-	-	8	4	3
Toiduainete töötlemine	Pagar – kondiiter, tase 4 kutseõppe esmaõpe 120 EKAP (EHIS 170437)	-	-	-	-	-	-	1
Toiduainete töötlemine	Pagar, tase 4, kutseõppe esmaõpe, 60 EKAP (EHIS 143742)	-	-	-	13	-	30	10
Toiduainete töötlemine	Kondiiter, tase 4, kutseõppe esmaõpe, 60 EKAP (EHIS 143739)	-	-	-	-	18	28	-
Toiduainete töötlemine	Aedviljatööt leja, tase 4, kutseõppe esmaõpe,	-	-	-	9	-		

Kutseõppe kvaliteedi hindamisaruanne

	60 EKAP (EHIS 134677)							
Toiduainete töötlemine	Toiduainete töötlemine (EHIS 85545) õppekava ei kehti enam	29	26	12	12	6		
Toiduainete töötlemine	Toiduainete töötlemine (lihatoodete tootmine) (EHIS 85865)	8	-	-	19	10		Õppeka va ei kehti
Toiduainete töötlemine	Toiduainete töötlemine (EHIS 103605)	9	5	2	2	-		Õppeka va ei kehti
Toiduainete töötlemine	Pagar - kondiiter (EHIS 103624)	4	3	4	6	-		Õppeka va ei kehti
Toiduainete töötlemine	Pagar - kondiiter (EHIS 85544)	28	28	28	11	5		Õppeka va ei kehti
Toiduainete töötlemine	Toiduainete töötlemine (EHIS 85680)	34	26	14	-	-		Õppeka va ei kehti
Toiduainete töötlemine	Piimatoodete tehnoloogia, tase 4, kutsekeskharidusõpe, 180 EKAP (EHIS 141768)	-	-	-	-	-	-	Õppeka va ei kehti
Toiduainete töötlemine	Lihatoodete tehnoloogia, tase 4, kutsekeskharidusõpe	-	-	-	-	-	-	-

Kutseõppe kvaliteedi hindamisaruanne

	aridusõpe, 180 EKAP (EHIS 141788)							
Toiduainete töötlemine	Jookide tehnoloogia, tase 4, kutsekeskharidusõpe, 180 EKAP (EHIS 141736)	-	-	-	-	-	-	-
KOKKU		112	88	60	119	129	136	81

Tabel 3 Reisimine-, turism ja vaba aja veetmine õppekavarühm õppekavadel õppijate arv 2012 – 2018 EHIS andmetel

Õppekavarühm	Õppekava kvalifikatsiooni-tase esma/jätku õpe	Õppijate arv 2012/13 õ-a	Õppijate arv 2013/14 õ-a	Õppijate arv 2014/15 õ-a	Õppijate arv 2015/16 õ-a	Õppijate arv 2016/17 õ-a	Õppijate arv 2017/18 õ-a	Õppijate arv 31.12.2018
Reisimine, turism ja vabaaja veetmine	Maaturismi teenindus kutsekeskharidus, 180 EKAP (EHIS 81065)	53	59	50	36	18	12	Õppekava ei kehti
Reisimine, turism ja vabaaja veetmine	Maaturism, tase 4, kutsekeskharidus, 180 EKAP (EHIS 179817)	-	-	-	-	12	19	21
Reisimine, turism ja vabaaja veetmine	Maaturismi teenindus kutseharidus 120 EKAP (EHIS 85281)	-	8	6	-	-	-	-
Reisimine, turism ja vabaaja veetmine	Turismikorraldus (EHIS 83111) (1 a 10 k)	8	6	-	-	-	-	-

	kutseharidus							
Reisimine, turism ja vabaaja veetmine	Turismikorraldaja, tase 5, kutseõppe jätkuõpe (EHIS 176717)	-	-	-	-	-	15	-
Reisimine, turism ja vabaaja veetmine	Giid, tase 5, kutseõppe esmaõpe, 120 EKAP (EHIS 141277)	-	-	-	9	5	-	-
Reisimine, turism ja vabaaja veetmine	Reisikorraldus (Giid), kutseõppe esmaõpe 1 aasta	-	-	13	10	-	-	-
Kokku		61	73	69	55	35	46	21

3. Toiduainete töötlemise, majutamise ja toitlustamise ning reisimise, turismi ja vaba aja veetmise õppekavarühmade analüüs

3.1 Ülevaade

- Ülevaade analüüsitavatest tasemeõppe õppekavadest (kvalifikatsioonitase, maht, rakendamise aasta, õppevormid)

Tabel 4 Analüüsitavad majutamise ja toitlustamise õppekavarühma õppekavad

Nimetus	Kvalifikatsioonitase esmaõpe/jätkuõpe	Maht (EKAP)	Rakendamise aasta	Õppevorm
Kokk	Tase 4, kutseõppe esmaõpe	120	2018	Mittestatsionaarne õpe
Kokk	Tase 4,	180	2013	Statsionaarne

	kutsekeskharidusõpe			õpe*
--	---------------------	--	--	------

*Kõik kutsekeskhariduse õppekavad on statsionaarses koolipõhises õppevormis.

Tabel 5 Analüüsitud toiduainete töötlemise õppekavarühma õppekavad

Nimetus	Kvalifikatsioonitase esmaõpe/jätkuõpe	Maht (EKAP)	Rakendamise aasta	Õppevorm
Jookide tehnoloogia	Tase 4, kutseõppe esmaõpe	90	2017	Statsionaarne õpe
Pagar-kondiiter	Tase 4, kutseõppe esmaõpe	120	2017	Mittestatsionaarne õpe
Lihatoodete tehnoloogia	Tase 4, kutseõppe esmaõpe	90	2017	Mittestatsionaarne õpe
Pagar - kondiiter	Tase 4, kutsekeskharidusõpe	180	2017	Statsionaarne õpe*
Pagar	Tase 4, kutseõppe esmaõpe	60	2017	Mittestatsionaarne õpe
Kondiiter	Tase 4, kutseõppe esmaõpe	60	2017	Mittestatsionaarne õpe

*Kõik kutsekeskhariduse õppekavad on statsionaarses koolipõhises õppevormis.

Tabel 6 Analüüsitud reisimise, turismi ja vabaaja veetmise õppekavarühma õppekavad

Nimetus	Kvalifikatsioonitase esmaõpe/jätkuõpe	Maht (EKAP)	Rakendamise aasta	Õppevorm
Giid	Tase 5, kutseõppe esmaõpe	120	2015	Statsionaarne õpe
Turismi korraldaja	Tase 5, kutseõppe jätkuõpe	60	2017	Mittestatsionaarne õpe
Maaturism	Tase 4, kutsekeskharidusõpe	180	2017	Statsionaarne õpe*

*Kõik kutsekeskhariduse õppekavad on statsionaarses koolipõhises õppevormis.

Enesehindamise aruandes esitatud tabelites ei sisaldu ÖKRide töökohapõhise õppevormi õppekavad. Aruande põhjal on toiduainete töötlemise valdkonnas toimunud ka töökohapõhine ehk õpipoisiõpe: 2017/18 oli õpipoisiõpe pagari ja kondiitri erialal (mõlemal 60 EKAPit), 2016/17 oli piimatoodete tehnoloogias (30 EKAPit). HaridusSilma andmetel on töökohapõhise õppe lõpetanud õppijate osakaal kõikidest lõpetanutest 2017. a 33,9.

- Ülevaade õppekavadel õppijatest: alustanute ja lõpetanute arvud õppevormide ja õppeaastate kaupa.

Tabel 7 Õppekaval alustanute ja lõpetanute arvud õppeaastate kaupa (kooli poolt saadetud tabelid)

Majutamine ja toitlustamine

Õppekava rühm	Õppekava kvalifikatsiooni-tase esma/jätkuõpe	Õppijate arv 2012/13 õ-a /neist lõpetas kooli	Õppijate arv 2013/14 õ-a /neist lõpetas kooli	Õppijate arv 2014/15 õ-a /neist lõpetas kooli	Õppijate arv 2015/16 õ-a /neist lõpetas kooli	Õppijate arv 2016/17 õ-a /neist lõpetas kooli	Õppijate arv 2017/18 õ-a /neist lõpetas kooli	Õppijate arv seisuga 31.01.2019 /neist lõpetas kooli
Majutamine ja toitlustamine	Kokk, tase 4, kutsekeskharidu sõpe (EHIS 85546 (3a 6 k)	77 /19	92 /13	53 /14	37 /8	24 /10	12 /11	Õppekava ei kehti (vastuvõttu ei toimu)
Majutamine ja toitlustamine	Kokk, tase 4, kutsekeskharidu sõpe (EHIS 134994 (3a)	-	-	-	17 /-	32 /-	42/12	39 /eeldatavalt lõpetab 7
Majutamine ja toitlustamine	Kokk, tase 4, kutseõppe esmaõpe, 120 EKAP (EHIS 202077)	-	-	-	-	-	-	9 /-
Majutamine ja toitlustamine	Kokk, tase 4, kutseõppe esmaõpe, 120 EKAP (EHIS 134995)	-	-	-	-	-	22 /-	18 /eeldatavalt lõpetab 14
Majutamine ja toitlustamine	Kokk, tase 4, kutseõppe esmaõpe, 150 EKAP (2 a 6 k)	-	26 /-	29 /-	45/12	20 / 6	-	-

Kutseõppe kvaliteedi hindamisaruanne

	(EHIS 115778)							
KOKKU		77	118	82	99	76	76	66

Õppekavarühm Reisimine, turism ja vaba aja veetmine

Õppekava rühm	Õppekava kvalifikatsiooni-tase esma/jätku õpe	Õppijate arv 2012/13 õ-a /neist lõpetas kooli	Õppijate arv 2013/14 õ-a /neist lõpetas kooli	Õppijate arv 2014/15 õ-a /neist lõpetas kooli	Õppijate arv 2015/16 õ-a /neist lõpetas kooli	Õppijate arv 2016/17 õ-a /neist lõpetas kooli	Õppijate arv 2017/18 õ-a /neist lõpetas kooli	Õppijate arv seisuga 31.12.2018
Reisimine, turism ja vaba aja veetmine	Maaturismi teenindus kutsekeskharidus, 180 EKAP (EHIS 81065)	53 /15	59 /14	50/22	36 /17	18 /7	12 /10	Õppekava ei kehti
Reisimine, turism ja vaba aja veetmine	Maaturism, tase 4, kutsekeskharidus, 180 EKAP (EHIS 179817)	-	-	-	-	12 /- Lõpetajad ei olnud	19 /- Lõpetajad ei olnud	21 Eeldatavalt lõpetab 8
Reisimine, turism ja vaba aja veetmine	Maaturismi teenindus kutseharidus 120 EKAP (EHIS 85281)	-	8 /- Lõpetajad ei olnud	-/ 6 Uut vastuvõttu ei komplekteerunud	-	-	-	-
Reisimine, turism ja vaba aja veetmine	Turismikorraldus (EHIS 83111) (1 a 10 k) kutseharidus	8 /6	6 / 8 2 eelmise aasta akad.	-	-	-	-	-
Reisimine, turism ja vaba aja veetmine	Turismikorraldaja, tase 5, kutseõppe jätkuõpe (EHIS 176717)	-	-	-	-	-	15/9 Uut vastuvõttu ei komplekteerunud	-
Reisimine, turism ja vaba aja veetmine	Giid, tase 5, kutseõppe esmaõpe, 120 EKAP	-	-	-	9/- Lõpetajad ei olnud	-/5 Uut vastuvõttu ei komplekteerunud	-	-

Kutseõppe kvaliteedi hindamisaruanne

	(EHIS 141277)					eerunud		
Reisimine, turism ja vaba aja veetmine	Reisikorraldus (Giid), kutseõppe esmaõpe 1 aasta	-	-	13 /- /lõpetajaid ei olnud	-/ 10 Uut vastuvõttu ei komplekt eerunud	-	-	-
KOKKU		61	73	69	55	35	46	21

Toiduainete töötlemine

Õppekava rühm	Õppekava kvalifikatsioonitase esma/jätku õpe	Õppijate arv 2012/13 õ-a /neist lõpetas kooli	Õppijate arv 2013/14 õ-a /neist lõpetas kooli	Õppijate arv 2014/15 õ-a /neist lõpetas kooli	Õppijate arv 2015/16 õ-a /neist lõpetas kooli	Õppijate arv 2016/17 õ-a /neist lõpetas kooli	Õppijate arv 2017/18 õ-a /neist lõpetas kooli	Õppijate arv seisuga 31.12. 2018 /neist lõpetas kooli
Toiduainete töötlemine	Lihatoodete tehnoloogia, tase 4, kutseõppe esmaõpe 90 EKAP (EHIS 141867)	-	-	-	18 /-	38 /7	24 /11	15/7 (2019 märts)
Toiduainete töötlemine	Jookide tehnoloogia, tase 4, kutseõppe esmaõpe 90 EKAP (EHIS 145537)	-	-	-	17 /4	25 /7	50 /7	52 /10 (2019 märts)
Toiduainete töötlemine	Piimatoodete tehnoloogia, tase 4, kutseõppe jätkuõpe, 30 EKAP (EHIS 134678)	-	-	-	12 /7	19 /18	-	-
Toiduainete töötlemine	Pagar – kondiiter, tase 4, kutsekeskharidusõpe, 180 EKAP (EHIS 141732)	-	-	-	-	8 /-	4 (neist 1 üle viidud kutseõpp ele)	3 eeldatavalt lõpetavad
Toiduainete töötlemine	Pagar – kondiiter,	-	-	-	-	-	-	1 /eeldatav

Kutseõppe kvaliteedi hindamisaruanne

	tase 4 kutseõppe esmaõpe 120 EKAP (EHIS 170437)							alt lõpetab
Toiduainete töötlemine	Pagar, tase 4, kutseõppe esmaõpe, 60 EKAP (EHIS 143742)	-	-	-	13 /11	-	30 /13	10
Toiduainete töötlemine	Kondiiter, tase 4, kutseõppe esmaõpe, 60 EKAP (EHIS 143739)	-	-	-	-	18 /-	28/12	
Toiduainete töötlemine	Piimatoodet e tehnoloogia , tase 4, kutsekeskha ridusõpe, 180 EKAP (EHIS 141768)	-	-	-	-	-	-	Õppekava ei kehti
Toiduainete töötlemine	Lihatoodete tehnoloogia , tase 4, kutsekeskha ridusõpe, 180 EKAP (EHIS 141788)	-	-	-	-	-	-	-
Toiduainete töötlemine	Lihatoodete tehnoloogia , tase 4, kutsekeskha ridusõpe, 180 EKAP (EHIS 141788)	-	-	-	-	-	-	-
Toiduainete töötlemine	Jookide tehnoloogia , tase 4, kutsekeskha ridusõpe, 180 EKAP (EHIS 141736)	-	-	-	-	-	-	-

Kutseõppe kvaliteedi hindamisaruanne

Toiduainete töötlemine	Toiduainete töötlemine (lihatoodete tootmine) (EHIS 85865)	8 /8	-	-	19 /6	10 /4		Õppekava ei kehti
Toiduainete töötlemine	Toiduainete töötlemine (EHIS 103605)	9 /4	5/5	2 /2	2 /2	-		Õppekava ei kehti
Toiduainete töötlemine	Pagar - kondiiter (EHIS 103624)	4 /2	3 /1	4 /2	6 /4	-		Õppekava ei kehti
Toiduainete töötlemine	Pagar - kondiiter (EHIS 85544)	28 /9	28 /5	28 /11	11 /3	5 /5		Õppekava ei kehti
Toiduainete töötlemine	Toiduainete töötlemine (EHIS 85680)	34 /14	26 /12	14 / 12	-	-		Õppekava ei kehti
Toiduainete töötlemine	Aedviljatöötaja, tase 4, kutseõppe esmaõpe, 60 EKAP (EHIS 134677)	-	-	-	9/5	-		
Toiduainete töötlemine	Toiduainete töötlemine (EHIS 85545) õppekava ei kehti enam	29 /9	26 /11	12 /4	12 /6	6 /4		
KOKKU		112	88	60	119	129	136	81

- Ülevaade õppekavade õpetajatest: kvalifikatsiooninõuetele vastavus, vanuseline struktuur, olulisemad muudatused alates õppekava rakendamisest

Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli enesehindamise aruandes on kirjas ja leidis kinnitust ka vestluste käigus, et hinnatavates ÕKRides on personali arv piisav õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimiseks. Õpetajad vastavad kvalifikatsiooninõuetele. Lisaks kasutatakse õppetöö läbiviimiseks võlaõigusliku lepinguga praktikuid ettevõtetest.

Tabel 8 Õpetajate vanuseline struktuur seisuga 31.12.2018 kooli andmetel

	Kutseõpetajad	Üldainete õpetajad
20 - 29 aastat	-	20%

30 - 39 aastat	-	-
40 - 49 aastat	42,8%	20%
50 - 59 aastat	14,4%	25%
üle 60 aasta	42,8%	35%

Pedagoogide vanuseline struktuur seisuga 31.12.2018 (vt tabel 8) näitab, et üldainete õpetajatest on suurem osa üle 60 aasta vanad (35%), kutseõpetajatest on enim üle 60aastaseid ja 40-49aastaseid võrdselt (42,8%). Vestlusel osalenud personal kinnitas, et kool on personali jätkusuutlikkuse probleemi teadvustanud ja planeerinud lahendamiseks vastavad tegevused, näiteks ettevõtetest praktikute õppetöösse kaasamise kaudu ja kooli vilistlaste suunamine õpetajate koolitusse.

3.2 Analüüs hindamisvaldkondade lõikes

Hindamisvaldkonnad on:

- õppekavad ja õppekavaarendus,
- õppimine ja õpetamine,
- õpetajad.

3.2.1 Õppekavad ja õppekavaarendus

Hindamiskriteeriumid

1. õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust;
2. õpe on kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel.

ÕPPEKAVA ARENDUS ON EESMÄRGISTATUD

Kolmest vaadeldavast õppekavarühmast (ÕKRist) hõlmab aruandeperioodil reisimise, turismi ja vaba aja veetmise (RTVV) ÕKR 7 õppekava (vt tabel 3), millest seisuga 31.12.2018 on kasutusel 3; majutamise ja toitlustamise (MT) ÕKR hõlmab 5 õppekava (vt tabel 2), millest seisuga 31.12.2018 on kasutusel 2; ning toiduainete töötlemise (TT) ÕKR hõlmab 17 õppekava (vt tabel 2), millest seisuga 31.12.2018 on kasutusel 6 õppekava. Kõik õppekavad on registreeritud EHISes.

Vestlusest projekti- ja arendusjuhiga selgus, et õppekava vajalikkust ja tasuvust hinnatakse järgmiste näitajate kaudu:

- kui palju on õppijaid

- kui palju lõpetab
- kuidas tööandja on rahul lõpetajatega
- kui palju läheb erialasele tööle.

Kõikide õppekavade eesmärgiks on, et õppijad omandaksid õppetöö käigus õpiväljundid.

Kooli nõunike kogu koosolekutel (2 korda aastas) räägivad eri valdkondade kogemusega ettevõtjad, mis sektoris toimub ja nende ettepanekuid arvestatakse õppekavade sisu koostamisel. Näiteks 2017/2018. ning 2018/2019. õppeaastal ei avatud koolis kutsekeskhariduse tasemel piima-, liha, jookide ega pagari toodete tehnoloogia õppekavasid, sest õppida soovijaid ei olnud (vt tabel 7). Tööandjate hinnangul sobib kutsekeskhariduse tasemel õppijatele rohkem laiapõhjaline toiduainete töötlemise õppekava, mis sisaldab nii piima, liha kui ka jookide tehnoloogia osa. Alates 2018. a-st toimub uue laiapõhjalise õppekava koostamine, mis avatakse 2019. a sügisel.

Peamised muutused õppekavades toimuvad kutsestandardite muutmiste tõttu: siis tehakse ümber ka õppekavad ning vanade õppekavade kehtivus lõpeb (vt tabelid 1-3). Samuti avaldab mõju õppijate soovide ning vajaduste muutumine: kui mitmel aastal järjest ei ole piisavalt soovijaid olnud, siis tuleb õppekavas teha muudatusi või otsustada õppekava sulgeda (nt giid tase 5 õppekava).

ÕPPEKAVA ARENDUS

Hinnatavatel ÕKRidel on erialakoordinaatorid, kes vastutavad õppe- ja kasvatustegevuse, sh õppekavaarenduse eest ÕKRis. Erialakoordinaatorid moodustavad ÕKRI õpetajatest töögrupi, kes vaatab iga õppeaasta algul õppekavad üle.

Vestlusest projekti- ja arendusjuhi, õppeosakonna juhataja ja õppesekretäri selgus, et hinnatavad kolm ÕKRI on kooli murekohaks, põhjuseks on õppijate vähesus ja suur väljalangevus. Osalejate sõnul on murekohad teadvustatud ja nendega tegeletakse. Parendustegevusena käivad õpetajad koolides ja üritustel (messid, laadad) tutvustamas õppimisvõimalusi Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis. 2019. aasta sügisel avatakse toiduainete töötlemise õppekava põhikooliõppijale (tase 4, kutsekeskharidus, 180 EKAP). ÕKRide esindajad on seisukohal, et õppijate vähesuse tõttu põhiõppes tuleb rohkem keskenduda täiskasvanud õppijaile ja täiendusõppe pakkumisele. Täiskasvanud õppijad eelistavad oma tegevusvaldkonnast või huvist lähtuvalt süvendatult õppida vaid ühte toiduainete töötlemise haru. Muudatuste elluviimise eest vastutavad erialakoordinaatorid. Kooli parendustegevuste kavas 2018/2019. õppeaastaks on vaid üldsõnaliselt välja toodud turundus kui parendustegevus.

Õpetajate hinnangul toetab kooli juhtkond õppekavade arendust, nt võimaldab õpetajatel osaleda vastavatel koolitustel ja annab vaba aega õppekavade arenduseks, vabastades nad muudest kohustustest.

RTVV ÕKRis tehakse nii taseme- kui ka täiendusõppe õppekavade arendamisel kõige tihedamat koostööd MTÜga Eesti Maaturism, kelle esindaja kuulub ka kooli nõunike kogusse. Samuti toimub koostöö Muinsuskaitseametiga jt sotsiaalpartneritega.

Tööandjad on arendusse kaasatud õpilaste praktikale antava tagasiside kaudu. Näiteks selgus tööandjate tagasiside põhjal, et maaturismis on olulisim keskendumine toitumisteenindusele senise tegevuspõhisuse kõrval. Erialakoordinaatoriga vestluse põhjal selgus, et tehtud ettepanekuga ÕKRis arvestati ja sellest lähtuvalt tehti maaturismi õppekava 2018. a ümber. Uues õppekavas on vaba aja tegevuste läbiviimise moodul 12 EKAPit ja toitlustusteeninduse moodul 15 EKAPit. Kool oma

vastuskirjas täpsustas, et maaturismis on toitumine ja toidu pakkumine oluline. Senine õpetus oli majutus- ja toitlustuskeskne, kuid 2018. aastal avatud uue õppekavaga „Maaturism“, tase 4, kutsekeskharidus, on toitlustuse osa oluliselt vähendatud. Õppekavas olevale tegevustega seotud moodulitele lisandub Maaturismi teeninduse spetsialiseerumise moodul, mis on sisuliselt maaelu mitmekesisusel põhinevate tegevuste moodul. Eesmärk on pakkuda turismialast õpet, mitte ainult toitlustust.

Õpetajad on õppekavade arendusse kaasatud ühistöörühma kaudu, õpilastelt saadakse tagasisidet ja ettepanekuid otsesuhtluse kaudu ning lõpukursuste õpilastelt küsitakse tagasisidet kooli lõpetamisel. Näiteks asendati õpilaste ettepanekul maaturismi õppekavas väikeloomade valikmoodul kutsealase soome keelega.

Oluline roll õppekavaarenduses on Olustvere mõisal, kus viiakse läbi praktilist õpet ja sealsete töötajate kaudu saab ÕKRI tagasisidet õppekava arendusse. Näiteks viidi 2016. a maaturismi õppekavasse sisse teema „Elamusturismiteenused Olustvere mõisas“, kuna mõisa kodade töötajatelt saadud tagasiside oli, et õppijad ei tunne piisavalt Olustvere mõisa ja ei oska seda ka küllastajatele tutvustada.

Giidi õppekavale ei ole kahel viimasel õa-l vastuvõttu toimunud õppijate huvi puuduse tõttu. Vestlusest eriala koordinaatoriga selgus, et põhjust ei ole sügavuti uuritud, ka ei ole õppekava suhtes selget arenguvaadet.

Vestlusest nõunike kogu esindajatega ja kooli enesehindamise aruandest selgus, et kooli eripäraks peetava maaturismi õppe atraktiivsus on langustrendis, mida kinnitab ka õppijate arvu langus hinnataval perioodil (aluseks kooli enesehindamise aruanne). Nõunike kogu esindajad näevad vajadust pöörata suuremat rõhku praktilisele õppele, mida on kool ka RTVV ÕKRI parendustegevuste all välja toonud.

Vestlusest majutamise ja toitlustuse ning toiduainete töötlemise (MT ja TT) ÕKRide koordinaatoriga selgus, et toitlustuse valdkonna õppekavades tehtud muudatused olid seotud kutsestandardi muudatustega. Kokkade õppekavas on ka teeninduse moodul, et ettevalmistus oleks laiapõhjalisem ja võimaldaks arendada erinevaid võtmepädevusi (koostöö, vastutustunne, võõrkeel jne).

MT ja TT ÕKRide erialakoordinaator selgitas, et 2018/2019. õppeaastal ei avatud koolis kutsekeskhariduse tasemel piima-, liha, jookide ega pagari toodete tehnoloogia õppekavasid, sest õppida soovijaid ei olnud. Koolil on plaanis kutsekeskhariduse tasemel pakkuda laiapõhjalist toiduainete töötlemise õppekava ja kutsehariduse tasemel lühemaid erinevate toiduainete tehnoloogiate õppekavasid.

Sügisest 2019 plaanitakse luua uus üldmoodul - turism, kokandus ja toidutöötlemine koos. Sealt saadakse laiapõhjaline algus ja edasi toimub spetsialiseerumine.

Kõikides õppekavades on valikmoodulid, kuid õppijate vähesuse tõttu ei saa õppijad personaalselt neid valida (otsustab kas kool või kursuse enamus).

Vestlustest õppeosakonna juhataja, projekti- ja arendusjuhi ning RTVV erialakoordinaatoriga selgus, et eriala laiendamiseks on PRÕMi raames alustatud koostööd Ida-Viru vastava valdkonna ettevõtjatega, et 2019/20. õa-l avada selles piirkonnas (Sillamäel) töökohapõhise õppe grupp turismikorralduses. RTVV ÕKRI erialakoordinaatori sõnul on õppekava töörühm alustanud

maaturismi 4. taseme esmaõppekava koostamist Ida-Viru eripära arvestades. Kooli esindajad on kohtunud nii potentsiaalsete õppijate kui ka praktikaettevõtetega.

MOODULITE RAKENDUSKAVAD

Vestlustest õpetajatega selgus, et moodulite rakenduskavasid koostavad õpetajad erialakoordinaatorite eestvedamisel meeskonnatöona. Lähtutakse õpiväljunditest ja vaadatakse, milliseid mooduleid ja teemasid on võimalik lõimida.

RTVV ÕKRi rakenduskavades arvestatakse õppijate eripäraga, nt õppemeetodite valikul, mida võimaldab väike õppijate arv kursusel.

ÕPPEKAVADE SISU, MEETODID, ÕPIVÄLJUNDID

Vestlustest õpetajatega selgus, et ÕKRides puudub õppijakeskse lähenemise ja oluliste võtmetulemuste ühene määratlus. Seetõttu tõlgendavad nad eeltoodud mõisteid ja tulemusi erinevalt.

Hinnatavate ÕKRide rakenduskavad on esitatud kooli koduleheküljel. Rakenduskavade sisuline ülesehitus on ebaühtlane: väljundid ja hindamiskriteeriumid ei ole kohati kooskõlas. Nt turismikorraldaja 5. taseme jätkuõppekava turismiettevõtte juhtimise mooduli väljundid eeldavad kõik mõistmise tasandit, mis on madalama keerukuse tasand, kuid hindamiskriteeriumid sisaldavad kõrgema keerukusega tasemeid - rakendamist, analüüsi (väljund: mõistab piirkondliku ja valdkondliku koostöö, sh projektides osalemise tähtsust ja võimalusi, hindamiskriteeriumid hõlmavad analüüsi, projektitaotluse koostamist); karjääri planeerimise ja ettevõtluse aluste mooduli hindamiskriteeriumid eeldavad tegevusi, mis on tehtud juhendamisel (nt analüüsis juhendamisel enda isiksust, koostab juhendamisel karjääriplaani). See ei ole kooskõlas 5. taseme kompetentsidega, kuna Eesti kvalifikatsiooniraamistiku järgi eeldab 5. tase juhtimist ja juhendamist.

Maaturismi 4. taseme esmaõppekava mooduli lõpetamise hindekriteeriumid ei ole kohati väljundipõhised, st need ei lähtu väljundi sisulisest tähendusest, mille järgi esitatakse õppekavas (sh rakenduskavades) õppeprotsessi lõpuks õppija omandatud kompetentsid, mitte puudused. Nt mooduli teenindamine ja müük turismiettevõttes kompleksülesande hindekriteerium 3 sisaldab pisiüksimuste esinemist; mooduli spetsialiseerumine maaturismiteenindusele hindekriteerium sisaldab aeglaselt tegutsemist, vigade tegemist, vähest motiveeritust, meeskonnatöö mitteoskamist. Sündmuste teenindamise kompleksülesande lävend sisaldab näiteks juhendamisel tegevust, mida mooduli õpiväljundid ja hindamiskriteeriumid ei eelda.

Rakenduskavade põhjal ja vestlusest õpetajatega ilmnes, et õpetajad kasutavad õppetöös mitmekesiseid meetodeid, kuid domineeriv meetod on loeng. Moodulite väljundite, õppe- ja hindamismeetodite, -kriteeriumide analüüsimisel selgub, et kohati nende omavaheline seos puudub, st puudub konstruktiivne sidusus. Nt maaturismi teeninduse moodul, kus hindamismeetodiks on analüüs, aga hindamiskriteeriumid ja õppemeetodid seda ei sisalda. Toitlustusteeninduse moodulis on üheks hindamismeetodiks õpimapp, kuid õppesisu ega -meetodid õpimapi koostamist ei sisalda. Vaba aja tegevuste läbiviimise mooduli 3. õpiväljundi õppemeetoditeks on lühiloeng ja ideekaart, aga hindamismeetodiks rühmatööna külastajateekonna kaardistamine ja tegevuskava koostamine.

ÕKRide õppekavad on väljundipõhised, kuid vestlusest õpilastega selgus, et peamiselt rakendatakse hindamisel protsenthindamist.

Õppekavade rakenduskavades on välja toodud lõimingud: üldharidusõpe on lõimitud eriala sisse. Nt turismimajanduse alustes inglise ja eesti keele lõimimine vaatamisväärsuste tutvustamisel korrektses eesti ja võõrkeeles. Vestlusest õpilastega selgus, et lõimitud õpe on väga kindlalt fikseeritud, nt rahvusköövide teema puhul, mis on lõimitud inglise keelega. Kuid iseseisvat lõiminguga tööd inglise keeles (nt ingliskeelsete retseptide otsimine, nendega töötamine) ei arvestata.

Lõimingu heaks näiteks on mitme õpetaja poolt ühiselt koostatud PowerPointi esitlused, mis hõlmavad sama mooduli erinevaid teemasid. Samuti koostavad õppijad teemadeüleseid esitlusi.

Õpetajate ja erialakoordinaatorite sõnul rakendatakse palju individuaalset lähenemist. Individuaalseid õppekavasid koolis ei rakendata, kuna ei ole HEV õppijaid. Nt vestlusest projekti- ja arendusjuhiga selgus, et üks õpilane viidi kutsekeskhariduse õppekavalt üle kutseõppele, et pakkuda õpilasele võimetekohast õpet. Põhikooli baasil õppijate puhul rakendatakse vastavalt nende võimetele ja tasemele diferentseeritud õpet - matemaatika ja võõrkeel toimuvad kahes grupis.

TÄIENDUSKOOLITUSTE LÄBIVIIMINE

Kool pakub laias valikus õpetatavate erialadega seotud koolitusi. Koolituspakkumine täienduskoolituse osas kujuneb eri osapoolte soove ja ettepanekuid arvesse võttes: kooli nõunike kogu ideed, koolituste lõpus uuritakse osalejate soove, erialakoordinaatorid teevad oma ettepanekuid, uuritakse soove tööandjalt ja koolitajad ise pakuvad koolitusi.

Täienduskoolituse õppekavade koostamine toimub õppekavarühmade koordinaatorite eestvedamisel. Kaasatakse ka koolitajaid ja tellijad (kui on tegu tellimuskoolitustega).

Koolituste korraldamisel on tööülesanded jagatud koolituste koordinaatori (kohapealne korraldus) ja projekti- ja arendusjuhi (dokumentatsioon, aruandlus) vahel, mõlemad tegelevad sellega muudele ülesannetele lisaks. Kooli esindajate selgituste kohaselt on täienduskoolituse korraldamise vastutus määratud töötaja ametijuhendiga. Kooli kodulehel on info, millistelt meilidelt ning millistel telefoninumbritel saab infot koolituste kohta.

Valdav osa täienduskoolitustest toimub riikliku koolitustellimuse (RKT) raames, lisaks ka teiste projektide-programmide poolt rahastatuna (nt PRIA programmid, ESFi toetus). Pakutakse ka üksikuid tellimuskoolitusi, kus koolituse rahastab tellija (nt MTÜ Eesti Maaturism on viimastel aastatel tellinud). Kool on ka Töötukassa partner ja viib läbi nende tellitud koolitusi.

Tasulisi avalikke koolitusi kool ei paku, sest korraldajate hinnangul pole piirkonnas suure tasuta koolituste pakkumise tõttu selle järele nõudlust. Erandiks on toiduhügieeni koolitus, mille järele on suur nõudlus.

Täienduskoolitusi on reklaamitud sotsiaalmeedias (Facebook), kooli kodulehel ja teiste kanalite kaudu (PRIA, ajaleht, otsepostitus, koolitajad ise jne).

Täienduskoolituste korraldamisel tegutsetakse korraldajate hinnangul oma ressursside ja võimekuse piiiril. Koolituste mahu suurendamist või pakutava valiku mitmekesistamist pole plaanis.

Õppijaid on koolitustel üle Eesti.

Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis korraldatavate täiskasvanute täiendus-, ümberõppe ja vabahariduslike koolituste läbiviimise korras on toodud, et koolituse läbimise kohta väljastab kool tunnistuse, kui õppija on osalenud koolitusel vähemalt 80% ulatuses ning sooritanud kõik praktilised ülesanded, mis on ette nähtud õppekavas koolituse lõpetamiseks.

Kool lisas täiendava selgituse, et õpiväljundite saavutamist kontrollitakse iga koolituse käigus. Kuni 2018. aastani oli RKT raames läbiviidavate koolitustel tunnistuste väljastamise üheks nõudeks ka see, et õppija peab osalema koolitusel lisaks õpiväljundite saavutamisele 80%. Käesoleval ajal on nõue 70% ning see on kehtestatud Haridus- ja Teadusministeeriumi, mitte kooli poolt.

Täienduskoolituse standard sätestab nõude, et tunnistus väljastatakse isikule juhul, kui koolituse käigus hinnati õpiväljundite saavutatust ja isik saavutas kõik õppekava lõpetamiseks nõutud õpiväljundid.

Täienduskoolituse õppekavade analüüsimisel selgus, et õpiväljundid on õppekavades arusaadavalt ja loogiliselt sõnastatud, kuid teatud koolituste puhul on vajalik koolil analüüsida, kas etteantud õppe maht võimaldab kõiki õpiväljundeid saavutada (nt 16 akadeemilist tundi ja 10 õpiväljundit motivatsioon ja meeskonnatöö turismiettevõtjatele õppekavas). Osades õppekavades ei ole õpiväljundid ja hindamise meetodid ning -kriteeriumid omavahel kooskõlas (nt Pehme juustude valmistamise koolitus väiketootjatele) ja vajavad eraldi täpsustamist ja lahti kirjutamist (nt hindamise meetodi ja –kriteeriumina on toodud “Ühe konkreetse juhendaja poolt määratud lihatoote valmistamine nõuetekohaselt kursuse lõpus”; „Koolitajate poolt antud praktilise ülesande lahendamine positiivselt, aktiivne osalemine rollimängudes ja aruteludes“).

Siit tuleneb vastuolu, et kõik õppekavades toodud õpiväljundid on saavutatud ja neid on ka hinnatud.

Koolitustel osalejatelt küsitakse tagasisidet (seda Google Formi kasutades). Vastavalt kooli täienduskoolitusasutuse tegevuse kvaliteedi tagamise alusele analüüsitakse kogutud tagasisidet ning saadud infot kasutatakse koolituste kvaliteedi tagamisel ning edasiste koolituste planeerimisel. Saadud tagasisidet jagatakse ka koolitajatega. Kogutud ja analüüsitud tagasiside põhjal on muudetud koolituste korraldust (näiteks koolitus toimub pigem nädalavahetustel), välja vahetatud juhendajaid, koolituste ajakava koostamisel tõsteti söögiaeg varasemaks jne.

On arutatud, millal erinevaid koolitusi võiks teha. Nt pole mõtet korraldada turismivaldkonna koolitusi aegadel, mil selle valdkonna ettevõtetal on kõige kiiremad ajad (nt jõulude paiku päkapikumaa). Samuti pole maikuus mõtet turismikoolitusi planeerida, sest siis on turismis kiired ajad.

Koolituste aastaplaanis tehakse vastavalt vajadusele jooksvalt korrektsioone.

Koolitajad on nii oma õpetajate hulgast kui väljastpoolt kaasatud praktikud (korraldajate hinnangul pooleks). Olustveres on koolitanud ka Tallinna Tehnikaülikooli ja EMÜ lektorid. Oma kooli õpetajate hulgast on välja kujunenud kindlad õpetajad, kes on valmis koolitajatena osalema. Partnereid koolituste läbiviimisel on leitud ka tööandjate seast, nt restoranide peakokad.

Vestlusest kooli projekti- ja arendusjuhiga selgus, et koolitaja kutset hinnatakse, kuid selle olemasolu pole määrav: tähtsam on erialane kogemus ja juhendamise kogemus. Mõned õpetajad on osalenud ka andragoogika koolitustel.

Täienduskoolitusi pagari- ja kondiitritoodete valdkonnas ei ole viimase 3 aasta jooksul toimunud, sest selles valdkonnas on pakkujaid palju ja hobikoolitusi korraldada ei pea kool otstarbekaks. Küll on olnud Töötukassa kaudu individuaalõppijaid.

Arengukavas toodud indikaator aastaks 2020 "Täiskasvanute täienduskoolituste rahaline maht on vähemalt 70 000 eurot aastas" on käesolevaks ajaks saavutatud ja ületatud.

ÕPPEKAVADE TULEMUSLIKKUS

- MT ÕKRI kutseeksami sooritamine on hinnataval perioodil olnud tõusvas trendis ning aastatel 2015–18 on kutseeksami sooritanuid olnud 100% lõpetajatest.
- MT, TT ja RTVV ÕKRI lõpetajate tööturul rakendumine on kõrge: kutsekeskhariduse õppekava lõpetanutest on hinnataval perioodil erialasele tööle rakendunud vähemalt 50%.
- TT ÕKRI kutseeksami sooritamine on hinnataval perioodil olnud tõusvas trendis ning aastal 2018. a on kutseeksami sooritanuid olnud 100% lõpetajatest.
- ÕKRide tulemustest on läbivalt puudu võrdlused püstitatud eesmärkidega, süstemaatilised võrdlused teiste kutseõppeasutustega ning trendide analüüs.

PARENDUSTEGEVUSTE ANALÜÜS

Enesehindamise aruandes on kool välja toonud kõikide ÕKRide puhul kaks peamist parendusvaldkonda: õppijate arvu suurendamise ja väljalangevuse vähendamise. Parendustegevustena nähakse seniste turundustegevustega jätkamist ning suuremat koostööd Töötukassa karjäärikoordinaatoritega.

Hindamiskomisjon leiab, et kooli kavandatud parendustegevused on liiga üldised. Komisjon peab vajalikuks, et parendustegevused sisaldaksid ka vastutajaid, tähtaegu ja mõõdikuid. Vajalikud on võrdlused eesmärkidega, samuti teiste õppeasutustega.

Järeldused

Tugevused

- Juhtkond toetab töötajate algatatud uuendusi ja nende elluviimine toimub koostöös tööandjatega.
- Hinnatavad ÕKRid toetuvad oma tegevustes koostööle huvigruppidega ja kasutavad sellest tulenevaid võimalusi ja tagasisidet õppetöös.
- Õppekavade arendamisel arvestatakse tööandjate ootustega. Hinnatavad ÕKRid tegelevad järjepidevalt partnerlussuhete loomise ja hoidmisega.
- Kooli ja ÕKRide juhtimine on läbipaistev. Vastutus, kohustused ja õigused on viidud tegija tasandile, tänu millele on paljude uuenduste puhul eestvedav roll ka esmatasandi juhtidel.

- Väga hea materiaaltehniline baas võimaldab lõimida nii erinevaid moduleid kui õppekavasid ja tegeleda õppekavaarendusega.
- ÕKRide erialakoordinaatorid on õppekavaarenduse eestvedajad, kaasatud on pedagoogid, kooli juhtkond, huvigruppide esindajad.
- ÕKRides arvestatakse õppijate eripäraga, mida võimaldab väike õpilaste arv kursusel.
- ÕKRides viiakse läbi lõimitud õpet, peamiselt lõimitakse üldharidusõpet erialateemadesse.
- Kõikides hinnatavates ÕKRides võimaldab hea õppebaas ja oskusteave ning personali olemasolu pakkuda õppijatele mitmekesiseid võimalusi täiendusõppeks.
- MT ÕKRis annavad õppekavades lisaväärtust lihatoode, pagari- ja kondiitritoodete ning jookide tehnoloogia moodulid.
- RTVV ÕKRis toimub PRÕMi raames laienemine Ida-Virumaale, kus sügisel avatakse turismikorralduses töökohapõhise õppe grupp.

Parendusvaldkonnad

- Arengustrateegiaid ja valitud tegutsemisviise ÕKRides pole analüüsitud saavutatud tulemuslikkuse põhjus - tagajärg seostena. Ka puudub ühtne statistiliste andmete kogumise süsteem, mis teeb keeruliseks tulemustest tervikliku ülevaate saamise ja hindamise hinnatavates ÕKRides.
- Puudub õppijakeskse lähenemise ja oluliste võtmetulemuste ühene määratlus, mistõttu vestlusel osalenud õpetajad tõlgendavad eeltoodud mõisteid ja tulemusi erinevalt.
- Õppekavade rakenduskavades, nii tasemeõppes kui täienduskoolitustel, ei ole hindamine täielikult väljundipõhine: väljundid, hindamiskriteeriumid, õppemeetodid ja hindamismeetodid ei ole kooskõlas.
- ÕKRide õppekavade tulemuslikkuse kohta puuduvad võrdlused püstitatud eesmärkidega, süstemaatilised võrdlused teiste kutseõppeasutustega ning trendide analüüs.

Soovitused

- ÕKRide rakenduskavades muuta hindamine väljundipõhiseks ning väljundid, hindamiskriteeriumid, õppemeetodid ning hindamismeetodid viia kooskõlla.
- Vaadata üle õppe- ja hindamismeetodid, et need oleksid kooskõlas väljundite saavutamisega vastavalt tasemele.
- Erinevate ainete lõimimiseks kasutada võimalusel kahte õpetajat tunnis, mis võimaldab muuta õppetöö huvitavamaks ja mitmekesisemaks (nt võõrkeele õpetaja ja kutseõpetaja või matemaatika õpetaja ja kutseõpetaja).
- Analüüsida süsteemselt väljalangevuse põhjust ja õppe tulemuslikkust, kaaluda õppijate suuremat kaasatust oma õpiprotsessi tulemuslikkuse hindamisel.
- Täienduskoolituste õppekavade väljatöötamisel jälgida, et
 - õppetöö maht ja õpiväljundid on kooskõlas,
 - hindamismeetodid on sobivad kavandatud väljundite hindamiseks,
 - kõigi kavandatud väljundite saavutamist ka hinnatakse ning kriteeriumid on sobivad.
- Viia vastavusse kehtiva seadusandlusega (TÄKS, Täienduskoolituse standard) Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis korraldatavate täiskasvanute täiendus-, ümberõppe ja vabahariduslike koolituste läbiviimise kord (nt ei sisaldu TÄKSis enam mõiste vabahariduslik

koolitus, lõpetamise nõuded vt Täienduskoolituse standard § 3 - Täienduskoolituse läbimise ja täienduskoolituses osalemise kohta väljastatavad dokumendid).

3.2.2 Õppimine ja õpetamine

Hindamiskriteeriumid

1. õppijate erialavalik on toetatud;
2. õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
3. õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
4. õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel töö ja praktilal lähtub õpiväljunditest;
5. õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad.

ÕPPIJATE ERIALAVALIKU TOETAMINE

ÕKRidele vastuvõttu reguleerib kooli vastuvõtukord, mis on leitav kooli kodulehel. Vastavalt vastuvõtu korrale moodustatakse direktori käskkirjaga üheks aastaks vähemalt 5-liikmeline vastuvõtukomisjon. Vastuvõtukomisjoni kuuluvad ka ÕKRide erialakoordinaatorid.

Intervjuust RTVV ÕKRi erialakoordinaatoriga selgus, et õppima võetakse õppijate vähesuse tõttu kõik soovijad.

Alates 2017. a on koolil kommunikatsioonistrateegia. Erialasid turundatakse sotsiaalmeedias, messidel, üldhariduskoolides jm. Käesoleval õppeaastal (jaanuar-juuni) kasutab kool professionaalse turundusettevõtte teenust just sotsiaalmeedias enda nähtavaks tegemiseks. Tulemusi veel ei saa hinnata, need selguvad uue vastuvõtuga.

Lisaks tutvustatakse kooli ja korraldatakse messidel ning laatadel erinevaid töötubasid (nt Maamessilt saadi 5 sisseastumisavaldust).

Õppijate toetamiseks kasutatakse erinevaid meetodeid: täiskasvanud õppijatega suheldakse peamiselt personaalselt, rõhutatakse grupi ühtsust; karjäärimooduli õpetamisel ja kutsekeskhariduse õppekavadel on tehtud 2018. a koostööd Rajaleidjaga. Praegu käivad edasise koostöö tegemiseks läbirääkimised Töötukassa karjäärikoordinaatoriga.

Vestlusest koolituste koordinaatoriga selgus, et soovi korral on võimalik eriala vahetada esimese kuu jooksul alates õppetöö algusest, mis peaks aitama kaasa õpilase eriala valiku tegemiseks. Samas on olemas plaan sügiseks 2019 rakendada teenindusvaldkondade ülene moodul, mille järel kahe kuu möödudes saavad õppijad otsustada oma täpsema eriala valiku üle.

Õppeosakonna sekretär suhtleb kõikide õpilaskandidaatidega, uurides nende tausta, selgitamaks sel moel välja iga õpilase jaoks parimat lahendust ja ka vajadusel kooli (näiteks HEV õppijad saadetakse kas Viljandi Kutseõppekeskusesse, Järvamaa KHKsse).

Täiskasvanud õppijatele selgitatakse, et õppimisega kaasnevad ka praktikad ja eksamid ning iseseisva töö maht on väga suur.

Õppeosakonna sekretär teeb ka vastuvõtutööd ja on juhtide ning kolleegide sõnul väga hea nõustaja, kes oma põhitöö kõrvalt nõustab ning annab soovitusi muuhulgas ka erialavalikul. Kui dokumendid esitatakse elektroonselt (täiskasvanud õppijate puhul, kes esitavad avalduse mittestatsionaarses õppes osalemiseks), siis õppeosakonna sekretär võtab kõigiga individuaalselt ühendust.

Kooli enesehindamise aruandes on toodud, et väljalangevuse üheks põhjuseks on vähene ettekujuvus tulevasest tööst. See nõuab suuremat koostööd üldhariduskoolide, Töötukassa karjäärikoordinaatoriga, samuti vilistlastega.

Vilistlased tegid kooli ja õppimisvõimaluste tutvustamiseks intervjuude käigus järgmised ettepanekud:

- vilistlaste töökohtadesse info saatmine (nt saadeti info muuseumi listi, sealt saadeti huvilistele edasi).
- 9. klassi õpilastele reaalse keskkonna näitamine. Vilistlased on valmis avatud uste päevadel kooli reklaamima.
- edasiste töövõimaluste tutvustamine vilistlaste poolt. Nt giidi/turismikorralduse eriala lõpetanul on peale lõpetamist mitmeid töövõimalusi - võib kandideerida infopunkti, turismikorraldajaks või teha kodus tööd mõnele firmale.

ÕPPEKORRALDUS

Kooli kodulehel on üleval kokkuvõtted ÕKRide õppekavadest ning rakenduskavad. Rakenduskavad on esitatud õppevormiti. Kokanduse eriala kutseõppe esmaõppe 4. taseme rakenduskava on kõikidele õppevormidele üks, mis sisaldab vastuolu auditoorsete, praktiliste ja iseseisvate tööde mahtudes. RTVV õppekavades ei ole eraldi välja toodud auditoorse, praktilise, iseseisva õppe mahtusid.

Tunniplaan tehakse koolis nädalaks ette, arvestades moodulite järgnevust õppekavas, õppekäikude, praktiliste tööde ning toimuvate täienduskoolituskursustega. Õppesessioonide plaan tehakse kogu õa-ks. Õppijatele on teada sessioonide toimumise ajad, aga konkreetne tunniplaan mitte. Tunniplaani koostab õppeosakonna juhataja ja intervjuust õppeosakonna juhatajaga selgus, et tunniplaani koostamise aluseks on õpetajate võimalused. See ei toeta õppijakesksust. Ka vestlusest täiskasvanud õppijaga selgus, et mõnikord saavad nad tunniplaani teada vahetult õppetöö käigus. Kui tunniplaanis tehakse muudatusi, nt ürituste toimumise korral, minnakse teooriatundide asemel kööki, siis selgitatakse ka õppijatele muudatuste põhjuseid.

Iga õppeaasta lõpus teeb õppeosakonna juhataja kokkuvõtte õppetöö tulemustest. Esitatud dokumentide põhjal ja vestlusest õppeosakonna juhatajaga selgus, et kokkuvõtte piirdub õpilaste nimekirjaga, kuhu on lisatud ka õppevõlgnevused, kuid kokkuvõtte ei sisalda analüüsi.

Koolis on kasutusel infosüsteem TAHVEL (mis on nüüd e-kooli asemel), mille kaudu saavad õppijad õppeinfo kätte. Digipädevuse arendamisega tegeletakse aktiivselt. Selles valdkonnas saadakse esmalt abi nii haridustehnoloogilt, kui ka IT-spetsialistilt ning toimuvad ka sisekoolitused. Vestlusest haridustehnoloogiga selgus, et õpetajate IT-alane kompetents on väga erinev ning sellest tulenevalt on raske koolitusi kokku panna.

Koolitusi on õpetajatele olnud nii TAHVLi kasutamiseks, küberturvalisuse tõstmiseks, Outlooki kasutamiseks. Viimane annab parema ülevaate koolis toimuvast, erinevate ürituste kui ka koolituste toimumisest. Digikoolitused annavad juurde julgust kasutada enam nutiseadmeid nii tundides digiekraanide näol kui ka liitreaalsusega avatavaid õppe- ja videomaterjale, näiteks pagari ja kondiitri õppe praktilistes tundides. Koolitused annavad ka teadmise, milliseid koolitusi veel edaspidi tulevikus soovida.

Väga olulisel kohal on koolis võõrkeelte õpe (inglise, prantsuse, soome), mis annab võimaluse rahvusvahelistumiseks, suheteks erinevate riikide ja koolidega. Mitmekesise keeleõppe praktilisusest ja kasulikkusest tõid näiteid ka turismi ja koka eriala vilistlased, kes oli käinud Prantsusmaal praktikal.

Vestlustest erialakoordinaatoritega selgus, et õppekavarühmade tulemuslikkust hinnatakse kevadel – kui palju lõpetab, kutseeksamite sooritamine, tagasiside õppijatelt (kogutakse kord aastas, kevad-talvel). Ka praktikate lõpus võetakse õppijatelt tagasiside nii praktikate toimumise kui ka korraldusliku poole kohta. Tagasiside kaudu saadakse teada õpilaste arvamused ja soovid, mida võimalusel ka arvestatakse (nt kutsutakse välislektoreid TTÜst, EMÜst ning erinevaid praktikuid tunde andma).

ÕKRides rakendatakse VÕTAt. Muudatusena on viidud varasema komisjonipõhise töö asemel sisse süsteem, kus õppijate varasemaid õpi- ja töökogemusi arvestab vastava eriala või teema õpetaja. Põhjus, miks kõiki aineid ei saa arvestada, on sisuline, nt muutub seadusandlus.

Erialaga seotud aineid üldiselt üle ei kanta (ainult oma koolis läbitud). Vestlusest projekti- ja arendusjuhiga selgus, et inimesed, kel on seljataga mitu lõpetatud kõrgkooli, aga umbes 20 aastat tagasi, ei soovi VÕTAt rakendada.

ÕPIKESKKOND, OHUTUS, KESKKONNAHOID

Olustvere õppebaas on kaasaegne ning õpilastele suurepärane võimalus praktikaga alustamiseks.

Kooli õppebaasides viiakse läbi erinevate ÕKRide nii praktilised tunnid, kui ka sooritatakse esmane praktika.

Õppebaasid TT ja MT ÕKRides on avarad, sisustus (õppeklass, riietusruumid, laod eraldi sissepääsudega erinevate tööstuste jaoks) ja seadmed kaasaegsed ja piisavad õppetöö läbiviimiseks.

Vestlusest õpilastega selgus, et õppijad on kooli õppetööstuses toimuva praktilise töö ja praktikaga rahul.

Õppekava ja õppekorralduse süsteem toetab sisemiste teenusgruppide - Olustvere söökla ja õppetööstuse ootusi ja vajadusi. Praktilise väljaõppe käigus arendatakse õppija isiksuslikke omadusi ning üldkompetentse. Söoklas on iga päev praktilisel väljaõppel kaks õppijat ning müügis minevate toodete valmistamise käigus on reaalne võimalus tutvuda töömaailmaga. Nii on õpilane ettevalmistatud ettevõttepraktikale minekuks.

Kooli aruandes on toodud, et võtmepädevuste õpetamine on integreeritud erialaõppesse õppe mitmekesistamiseks ning erialaga sidumiseks. Sama kinnitasid ka vestlustel osalenud õpetajad, kes võtmepädevuste arendamiseks koostavad loomingulisi ja loovaid ülesandeid, võimalikult kõike püütakse ka praktiliselt läbi teha. Heaks näiteks võõrkeele kasutamise kohta õppetöös on kompleksülesanded.

Õppetöö läbiviimisel teevad õppekavarühmad koostööd. Läbiviidavad restoranipäevad aitavad arendada suhtlemisoskust ja –julgust (koka erialade õppijad valmistavad söögid, maaturismi erialade õppijad teenindavad).

Võtmepädevuste ja hoiakute kujundamine on ka suurtel üritustel osalemine ning töö kooli õppebaasides: õhtuti, nädalavahetustel, kell 6 ärkamine ja tööleminek kooli praktikabaasi jne. Vestlusel osalenud õppijad ja vilistlased tõid välja, et kooli praktiliste tegevuste mõju avaldub alles hiljem.

Õppebaaside kõrval on ka keemia- ja mikrobioloogia labor asjakohase sisustuse ja seadmetega, mis võimaldab kohe läbi viia vajalikud analüüsid nii toorainele, pooltoodangule kui ka valmistoodangule.

Ristsaastumise vältimiseks on toorainete majja toomiseks eraldi sissepääsud. Erinevate toorainete jaoks mõeldud lõikelauad on märgistatud, et tagada toiduohutus.

Õppetööstuse külastuse käigus selgus, et jäätmeid ei sorteerita. Keskkonnahoiu ja õpilastes vastava harjumuse kujunemise mõistes tuleks seda siiski teha, et see muutuks õpilastel igapäevaseks harjumuseks.

Õppetööstust kasutatakse ka täienduskoolituskursuste läbiviimiseks ning lisaks kasutavad õppetööstuse võimalusi toidutööstused oma tootearendusideede väljatöötamiseks.

Õppebaase kasutatakse ka tootearenduseks suurtööstustele (Valio Eestist, Soome piimatööstus, TFTAK jne), kuna seadmed võimaldavad toota ja katsetada väikestes kogustes, mida paraku suurtööstuse seadmed alati ei võimalda. Koolil on vaja head turundust, et pakutavad võimalused jõuaksid kõigi ettevõtjateni, sh väikeettevõtjateni, kes alles alustavad oma tegevust.

Mõisas viiakse läbi RTVV ÕKRI praktikat, kui on olemas klient. Mõisas on 4 majutustuba, kuhu on lisandumas sama palju juurde, mitu saali, kus on võimalik korraldada erinevaid üritusi, iseseisev köök. Koolikülastuse hetkeks olid peaaegu kõik suvised nädalalõpud klientide poolt broneeritud erinevate ürituste läbiviimiseks. See annab hea võimaluse praktika sooritamiseks.

ÕPPESISU, -METOODIKA JA HINDAMINE LÄHTUB ÕPIVÄLJUNDITEST

Õpetajatega peetud grupivestluse põhjal on nende töös rakendumas uus õpikäsitus: õppes on rohkem praktikat, õpe on seotud tööeluga, nt iseseisva tööna ürituse planeerimine-elluviimine nii RTVV ja MT ÕKRides, mida hiljem reaalses tööelus rakendatakse. Palju püütakse ellu viia erialade ühiseid tegevusi, nt koka ja turismi erialadel, erinevaid lõiminguid. Näiteks palju mängitakse läbi teenindussituatsioone, sh kasutades võõrkeelt.

Õpetajad kinnitasid vestlusel, et iga mooduli alguses selgitatakse õppijatele, missugused on saavutatavad õpiväljundid ja hindamiskriteeriumid. Seda teeb kas moodulit alustav õpetaja või võimalusel on kaasatud kõik moodulit läbiviivad õpetajad.

Kooli aruandes on kirjas, et moodulites, mis koosnevad mitme õpetaja poolt läbiviidavatest erialatundidest, toimub õpiväljundite saavutamise lõplik hindamine ühiselt - töökoosolekul arutatakse iga õppija puhul läbi, millisel tasemel on õppija väljundi saavutanud. Vestlusest õpetajatega selgus, et õppijad kaasatakse hindamisse tunnitöös, nt lastes neil teha eneseanalüüsi. Kasutatakse ka vastastikhindamist. Vestlusel osalenud õpetajad rõhutasid, et näiteks õppekõrgis kaasatakse õppijaid kogu aeg hindamisse – lastakse anda hinnang teiste õppijate õppetöö tulemustele.

Komisjonile esitatud ÕKRide iseseisvate tööde juhendid on ebaühtlased. Juhendid ei sisalda töö eesmärki (v.a RTVV ÕKRi juhend), hindamiskriteeriume ega seda, kuidas õpilane tööle tagasisidet saab.

Kõigis õppekavarühmades on vastavalt enesehindamise aruandele üldiseks eesmärgiks ette valmistada tööandjate vajadustele vastav tööjõud. Vestlustes kinnitasid õpetajad, et pidev koostöö tööandjatega toimub, kuid siiski mõtleb iga ettevõtja enesekeskselt. Kooli ülesandeks on õpetajate sõnul anda erialased baasoskused. Tööandja soov on, et õppijad oleksid loovad ja loomingulised ja selleks on Olustveres ka head võimalused - saab õppida, katsetada ja ka eksida. Õppebaasides ja ise koolis ürituste korraldamisel kaasa lüües peab õpilane ise mõtlema. Praktikal olles ta tihtipeale täidab käsked ja teeb ühesuguseid asju.

Hoidmaks sidet reaalse ettevõtlusega, kutsuvad õpetajad õppetöö käigus tööandjaid kooli ja korraldavad külastusi ettevõtetesse. Ka praktika kaitsmisele on kutsutud ettevõtete juhendajaid, kuid õpetajate väitel ei tule ettevõtete esindajad sageli kohale.

PRAKTIKA KOOLIS JA ETTEVÕTTES

Koolil on välja töötatud praktikadokumentatsioon, mis on leitav kooli kodulehelt. Koolil on välja töötatud praktikaettevõtete tunnustamise kord, kuid vestlusest ettevõtete esindajatega selgus, et nad ei ole sellest teadlikud. Vestlusest õppeosakonna juhataja ning projekti- ja arendusjuhiga selgus, et tunnustamist on rakendatud ainult PRÕMi projekti kaasatud ettevõtete puhul.

Praktika kord näeb ette, et tunnustatud praktikakohtade nimekiri avalikustatakse kooli kodulehel, kuid kooli külastuse ajal nimekirja kodulehel ei olnud.

Kõigis õppekavarühmades otsib praktikaettevõtte õppija ise, vajadusel aitab erialakoordinaator. Ettevõtted pakuvad ka ise praktikakohti, näiteks käivad teatud ettevõtte esindajad kohapeal värbamas: Tallink, Viljandi ettevõtted jt. Muuhulgas on olnud õpetajate sõnul pakkumine Austriasse (MT ÕKRis), kuid õppijad ei taha minna. Põhjuseks on kartus, et võõras keskkonnas ei tulda toime.

Uute ettevõtete puhul uuritakse ettevõtte tausta. Vestlusel osalenud MT ja TT erialakoordinaator ütles, et teeb ise esmalt internetiotsingu ja vajadusel võtab ettevõttega ka ühendust. Liha- ja pagari-õpetajad käivad ettevõtteid külastamas ja koos õppijatega käiakse ka õppekäikudel ja seeläbi tekivad kontaktid.

Praktikaettevõtete külastustel selgus, et ettevõtted on rahul õppijate teadmiste ja oskustega, koostöö nendega on hea. Ettevõtete esindajad, praktikajuhendajad on teadlikud praktikalepingutest ja tagasisidelehtedest, kuid individuaalsetest praktikakavadest ei olnud nad teadlikud. Seetõttu on praktika üles ehitatud eelkõige ettevõtte vajadustest lähtuvalt.

RTVV ÕKRis on praktikapäeviku täitmine elektrooniline: iga õpilane peab blogi. Vestlusest praktikajuhendajate ja erialakoordinaatoriga selgus, et blogi ei ole ettevõttepoolsele praktikajuhendajale nähtav. Ehkki praktikajuhend näeb ette, et ettevõttepoolne juhendaja kooskõlastab õpilase koostatud päeviku ja aruande. Hetkel on olukord, kus praktikajuhendaja ei tea, mis praktikandi blogis-praktikapäevikus kirjas on.

Praktikapäevikud on ka MT ÕKRis veebipõhised, TT ÕKRis on paberil. MT ÕKRi veebipõhised praktikapäevikud on kolmepoolsed: kõik peavad nägema (ka juhendaja saab kutsuda kasutajaks). Riigipoolne nõue on, et kõik kolm osapoolt hakkavad Tahvlit kasutama, kuid vestlusel jäi kõlama kooli mure, et tööandja pole selleks tõenäoliselt valmis.

Kooli aruandes on kirjas, et juhendis olevad ülesanded lepivad kooli ja praktikaettevõtte vahel eelnevalt erialakoordinaatori poolt kokku. Seda siiski üheski praktikaettevõttes toimunud vestlusel hindajad ei tuvastanud.

Kui täiskasvanud õppija on praktikal oma ettevõttes, siis tuleb tal leida juhendaja väljastpoolt. Vestlustest erialakoordinaatoritega selgus, et üldiselt ei soosita praktika tegemist oma ettevõttes. Praktikate arvestamisel saab kooli esindajate sõnul täiskasvanud õppijate korral kasutada VÕTAt.

Kool on korraldanud praktikajuhendajatele koolitusi. Vestlusest praktikaettevõtete juhendajatega selgus, et nad ei ole koolitustest teadlikud.

Vestlustest ettevõtte praktikajuhendajatega selgus, et üldjuhul nad tagasisidet koolilt ei saa. Praktikajuhendajate soov/ettepanek on, et kool võiks nendega kontakti võtta 1,5 nädala möödumisel õpilase praktikale tulekust.

Üks kord aastas korraldatakse ettevõtete esindajatele tänuüritus, kuid see on pigem pidulik, mitte tõine kokkusaamine.

Vestlusest ettevõtete praktikajuhendajatega selgus, et nad ei ole teadlikud õpiväljundi mõistest ja seetõttu ei jälgita praktika käigus, kas õpiväljundid saavutatakse. Seega ei ole praktikal hindamise aluseks õpiväljundite saavutamine.

Vestlusest õpilastega ja ÕKRide erialakoordinaatoritega selgus, et praktika hindamine on eelkõige mahupõhine, mitte sisuline. Praktika on sooritatud, kui õppija viibib praktikal ning esitab ja kaitseb praktika aruande. Mahupõhine hindamine tekitab probleeme täiskasvanud õppijatele, kes väljundi saavutanuna peavad n-õ praktikatunnid lihtsalt täis tegema.

Täiskasvanud õppija põhjendas seda olukorda vestlusel, et tal tuleb praktikat, mille õpiväljundid on juba saavutatud, teha oma teiste tegevuste arvelt. See võib olla üks põhjus, miks inimesed ei saa õppima tulla või jätavad õppimise pooleli.

Kooli esitatud dokumentide põhjal selgus, et ÕKRide erialakoordinaatorid koostavad iga õa lõpus kokkuvõtte toimunud praktikate kohta, kuid hindamiskomisjoni hinnangul ei sisalda kokkuvõtted tulemuste analüüsi.

Kooli õppekorralduslik pool näeb ette, et õppija võib praktikale minna siis, kui tal ei ole õppevõlgu. Praktikaettevõtete külastusel selgus, et sellest on tekkinud ebameeldivaid olukordi ettevõtetele, kes on arvestanud praktikandi tulekuga, teinud selleks ettevalmistused ning ära öelnud teistele praktikantidele. Ka on esinenud olukord, kus õpilasel oli praktikaettevõttega kokkulepe, aga kool teatas õpilasele enne praktikale minekut, et kaks korda samas kohas pole lubatud praktikat teha. Praktikaettevõttel tekkis "auk" ja kõik ettevalmistused olid juba tehtud. Praktikajuhendaja arvates pole probleemi, kui õpilane tuleb teist korda samasse kohta praktikale, sest vahetuvad inimesed, menüüd, ostetakse uusi seadmeid.

PRAKTIKA VÄLISMAAL

Koolil on kontakte ja väljakujunenud koostööpartnereid välismaal, mis võimaldab ka õppijatele pakkuda praktikavõimalusi Eestist kaugemal.

Hoolimata sellest, et praktikavõimalusi välismaal on palju, ei kasutata ÕKRides neid piisavalt. Vestlusest õpetajatega selgus, et üks põhjus on, et õpilastel puudub julgus üksi kaugele minna ning nad ei ole valmis vastutust võtma. Vestlusest projekti- ja arendusjuhi, õppeosakonna juhataja ja

õppeosakonna sekretäri selgus, et üks põhjus, miks õppijad ei taha õpirändes osaleda, on kaasaegne tehnoloogia meie ettevõtetes, kus nad saavad head praktilised oskused.

Vilistlane tõi vestlusel näite, et ta omandas vene, inglise, prantsuse ja soome keele ja sai käia ka mitmes sellises riigis praktikal, kus oli võimalik neid keeli praktiseerida, sh Prantsusmaal. Praktika ajal oli kooliga tihe side kogu õppeprotsessi ajal ja ka hiljem.

Projekti- ja arendusjuht selgitas, et välismaal praktikal olles täidab õppija ülesandeid, mis on eelnevalt kokku lepitud. Õpiränne arvestatakse praktika sisse. Kui hinne on välismaal pandud, siis kool arvestab seda ja uut hindamist ei toimu. Kui aga hinnet ei ole pandud, siis peale praktika sooritamist kaitseb ta koolis aruande.

LÕPUEKSAMID

RTVV ÕKRis ei ole kutseeksameid, toimuvad koolilõpueksamid. Intervjuust erialakoordinaatoriga selgus, et lõpueksami komisjoni on kaasatud ka tööandjaid, mis annab eksamile suurema mõjukuse.

Komisjonile esitatud ÕKRi lõpueksamite juhendites ei ole välja toodud, mis on eksamitöö(de) väljundi(te)ks. Juhendid sisaldavad hindamiskriteeriume, kuid neid hinnatakse osakaaludena (protsentides). See ei toeta väljundipõhist hindamist.

Toiduainete töötlemise ÕKRis on toimunud kutseksamid ainult pagaritel ja kondiitritel. Kohustuslikuks muutuvad nad alles 2017. aasta sügisel alustanud õpilastel. MT ÕKRis kokkadel on toimunud kutseksamid ja need on edukalt sooritatud. Kutseeksamiks harjutatakse kõigil kolmel erialal eelnevalt prooviksameid tehes.

RAHULOLU UURINGUD

Koolis viiakse kord aastas läbi rahulolu-uuringud. Õppijate rahulolu uuritakse erinevate küsitluste kaudu, kuid kool ei ole määratlenud, milliseid tulemusi soovitakse saavutada ning parenduste teostamise üle puudub süsteemne kontroll.

RTVV ÕKRis on õppijate rahulolu hinnataval perioodil langustrendis. Suure languse on teinud kutseõppe õppekavadel 2017/2018. õa rahulolu koolist saadavate praktiliste oskustega (kooli keskmine 4,33 - ÕKR 2,6), rahulolu õppekorralduse (4,28 vs 3,4) ning mainega (4,62 vs 2,4). Rahul ollakse kooli ruumide ja õppevahenditega (4,56 vs 4,6). Vestlusest erialakoordinaatoriga selgus, et rahulolu languse peamine põhjus on nõudlikkus, mida võimaldab väike õppijate arv kursusel.

MT ÕKRis on kutsekeskhariduse õppekavadel õppijate rahulolu hinnataval perioodil eriala õpetamisega stabiilne, rahulolu ettevõttepraktikaga on stabiilne, kuid madalam kooli keskmisest (kooli keskmine 2014/15 oli 4,21, ÕKR 3,45; kooli keskmine 2015/16 oli 4,21 ÕKR 3,0; kooli keskmine 2016/17 oli 3,9, ÕKR 3,5; kooli keskmine 2017/18 oli 3,65, ÕKR 3,65). Rahulolu praktiliste töödega on madal (3,5 - 3,83 - 3,06 - 3,42), rahulolu kooli mainega jääb alla kooli keskmise. Kutseõppe õppekavadel õppijate rahulolu koolist saadavate praktiliste oskustega on läbivalt kõrge, rahul ollakse ka õppekorralduse, kooli ruumide ja õppevahenditega.

TT ÕKRis on kutsekeskhariduse õppekavadel õppijate rahulolu kolmel viimasel õa-l kõikide kriteeriumide lõikes langustrendis, kutseõppekavadel stabiilne: rahul ollakse nii koolist saadavate praktiliste oskustega, kooli maine, ruumide kui ka õppevahenditega.

Kooli esitatud dokumentide põhjal on uuringud läbi viidud ja tulemused kokku võetud. Vestlusest projekti- ja arendusjuhiga selgus, et rahuloluküsitluste tulemuste kokkuvõtte esitatakse töötajate üldkoosolekul. Hindamiskomisjoni hinnangul vajavad tulemused põhjalikumat analüüsi eesmärkide saavutatuse osas, samuti on oluline koostada tegevuskava parendusteks.

SOTSIAALNE KESKKOND JA TUGITEENUSED

Kooli enesehindamisaruandes on toodud, et koolis on välja töötatud ja rakendatud tugisüsteem õppijatele. Õppe- ja kasvatustegevuse toetamiseks on koordinaatorite ja kursusejuhendajate kogud.

Kooli kodulehel puudub info rakendatavate tugisüsteemide kohta.

Hinnataval perioodil on kõikides ÕKRides suurenenud väljalangevus. Selle põhjustena toodi vestlustel, et põhikoolijärgsetel õppuritel on kas valitud vale eriala või lahkutakse kolimise tõttu. Nii õpetajad kui tugipersonal peavad oluliseks individuaalset tööd õpilastega – nende sõnul on põhikoolijärgsete õppijate puhul koolis 70% kasvatustööd ja 30% õpetamist.

Vestlustes selgus, et väljalangevuse ärahoidmiseks uuritakse kohe kui õppija kaduma läheb (nii kursusejuhataja kui õpetajad), et kus ta on: “Kool on liiga väike, et õppija saaks ära kaduda!”; “Kergekäeliselt me õppijast ei loobu.”

Kutsekeskhariduse õppekaval õppijatele on toetuseks kursusejuhendaja, erialakoordinaator ning õppeosakonna juhataja ja sekretär. Täiskasvanud õppijatel kursusejuhatajat pole, kuid kooli selgituste põhjal on neile toeks erialakoordinaator, lisaks õppeosakonna töötajad. Samas kooli enesehindamise aruande põhjal on täiskasvanud õppijad nõudlikumad võrreldes kutsekeskhariduse õppekaval õppijatega, samas on nad iseseisvamad ning neile pööratakse kooli poolt vähem tähelepanu võrreldes kutsekeskhariduse õppekaval õppijatega ning see mõjutab ka nende rahulolu, mis on madalam kooli keskmisest.

Õpilaste puhul ei ole kohusetundlikkus iseenesestmõistetav. Õpetajad/ juhendajad teevad tõsiselt tööd, et isikliku eeskuju ja koduste kaasabil saada õppijad vastutust võtma. Eriti oluline on see põhikooli baasil õppijate puhul, kelle õpioskused ja eelnev õpikogemus on tagasihoidlik.

Vilistlastega vestlusel oli üks vilistlane tänulik õpetajatele toetuse ja kannatlikkuse eest. Tema hinnangul oli ta kooli tülles üsna lootusetu juhtum ja ta on väga tänulik kooli õpetajatele, kellel jätkus kannatlikkust ja järjekindlust temast tubli ühiskonnaliikme kasvatamisel. Nüüd töötab ta erialal ja on saanud 2015. aasta noorkoka tiitli.

Kooli õppekorralduseeskirja järgi õppevõlgnevustega ei saa minna praktikale. Nende likvideerimiseks on olemas konsultatsioonitunnid, millest räägitakse kohe kooli alguses.

Vestlusest õpilastega selgus, et nad ei tea või ei kasuta kooli pakutud võimalust konsultatsioonideks erinevate õpetajate juures. Kooli selgituste kohaselt on konsultatsioonide ajad väljas kooli infotahvli, õppeosakond annab regulaarselt infot konsultatsiooniaegade kohta jne.

Õppijate hulgas on palju keerulise taustaga õpilasi. Vajadusel teevad kursusejuhendajad koostööd KOVi sotsiaaltöötajatega – näiteks pöörduvad nad KOVi poole kui õppijal napib rahalisi võimalusi koolis käimiseks. Samuti on kooli esindajate kinnitusel oluline suhtlus lapsevanematega, sest ka sealt

selgub probleeme. Vestlustest kutseõpetajatega selgus, et õpetajad ei saa õppijate erivajadustest teada ja see ei võimalda kiiresti rakendada vajalikke sekkumismeetmeid.

Kutseõpetajad tunnevad puudust, et koolis ei ole psühholoogi, kes aitaks lahendada keerulisi psühholoogilisi probleeme.

Tugipersonal kinnitas vestluses, et vajadusel võimaldatakse õppijal koolisiseselt vahetada eriala ja vahel on vajalik jääda samale kursusele teiseks aastaks. Selline paindlikkus on õppijate seisukohast väga oluline. Õppijate puhul, kes käivad tööl, võimaldatakse individuaalset õppetöögraafikut.

Vestlusel kinnitasid õppijad, et omavaheline läbisaamine on õpilastel hea. Koolist väljalangevus on suur. Õppijad leidsid põhjusena, et on valitud vale eriala ja hiljem on mindud õppima teise kooli. Õppijad ei pidanud õigeks, et kool "veab läbi" õpilasi, kellel on palju võlgnevusi. Samas kinnitasid vestluses õppeosakonna juhataja ja õppesekretär ning projekti- ja arendusjuht, et 7- 8 võlgnevuse korral arvatakse õpilane pigem koolist välja, kui tegeletakse nende hoidmisega. Ei saa olla olukorda, et kolmandal kursusel on õpilasel esimese kursuse võlad. Vestlusest selgus ka, et see on kasvatuslik moment, kuna pooled nendest õpilastest, kes välja arvati, kandideerivad uuesti kooli õppima ja alustavad sügisel jälle esimesel kursusel ning nendest pooled jõuavad kooli lõpetamiseni.

Kooli raamatukoguga ja iseseisva töö tegemise tingimustega olid vestlusel osalenud õppijad rahul.

Üks vestlusel osalenud õpilane ütles, et tuli sellesse kooli õppima, sest ta elab sealkandis. Teisele meeldis jälle keskkond - pärast kooli on hea pargis jalutada ja rahu nautida. Ka kooli külastanud komisjoni hinnangul on kooli asukoht kaunis looduskeskkonnas õppimiseks igati motiveeriv.

Vestlusest täiskasvanud õppijaga selgus, et tal on mõte pärast lihatoodete tehnoloogia eriala lõpetamist tulla uuesti Olustverre õppima ja seekord koka erialale. Varasemalt on ta palju aastaid tagasi lõpetanud Olustveres traktorist-masinisti eriala. See kinnitab, et kool on hea, kes siia kord õppima on tulnud, see tuleb ikka ja jälle tagasi.

Valikõppeainetest ei olnud õppijad teadlikud, sest nemad polnud aineid ise valida saanud.

Koka eriala õpilane oli käinud mitmetel kokandusalastel võistlustel. Võistluste ettevalmistamisel on õpetajad olnud suureks abiks ja toeks.

ÕKRide õppijad on teinud ettepanekuid koolielu paremaks muutmiseks nii õpetajatele kui ka juhtkonnale, nt kuidas muuta koolitoitu paremaks või kuidas õppekõõgis paremini tööd korraldada. Aga nagu vestlusest õpilastega selgus, pole nende ettepanekutega arvestatud.

Koolis töötab huvijuht, kelle ülesandeks on õpilastele vaba aja sisustamisvõimaluste pakkumine. Organiseeritud on erinevaid huvitegevusi: kokandus, floristika, arvutiring jm. Osavõtt ringide tööst on passiivne. Huvijuhi eestvedamisel töötab tugiõpilaste rühm, mis on populaarne ja kuhu kuuluvad ka ÕKRide õppijad. Intervjueeritud õppijad ei ole olnud tugiõpilasteks ja teadsid sellest vähe. Koolis on õpilasesindus, kuid vestlusest õpilastega selgus, et õpilasesinduse peamiseks ülesandeks on ürituste korraldamine. Õpilasesindusse kuuluvad ja tugiõpilaste liikumises osalevad vaid põhikooli baasil õppijad.

Õpilaskodus on 24-tunnine valvesüsteem, mis võimaldab tekkivaid probleeme ennetada ning vajadusel sekkuda. Näiteks on kursusejuhendajatel õppijaga seotud probleem teada veel enne, kui õpilane ise õpilaskodust õppehoonesse jõuab.

PARENDUSTEGEVUSTE ANALÜÜS

Enesehindamise aruandes on kool kõikide ÕKRide lõikes välja toonud parendusvaldkonnana õppijate rahulolu, mis on kas langustrendis või madalam kooli keskmisest. Parendustegevustena on välja toodud töömaailmast praktikute kaasamine, õppemeetodite mitmekesistamine, praktilise õppe suurendamine. Komisjoni hinnangul on vajalik eelkõige rahulolu-uuringute tulemuste süsteemset analüüsi, põhjuste süsteemset uurimist ning järelduste põhjal koostada parendustegevuste kava.

TT ÕKRis on välja toodud parendusvaldkonnana täienduskoolitustel osalejate arvu suurendamine ning ÕKRile raha juurde teenimine. Parendustegevused puuduvad. Vestlustes selgus, et täienduskoolituste korraldamise potentsiaal on maksimaalselt rakendatud.

RTVV ja MT ÕKRis on parendusvaldkonnana esitanud internetiturunduse võimaluste parema ärakasutamise. Selleks on 2019. a esimesel poolaastal ka spetsiaalne teenus sisse ostetud. Komisjoni hinnangul on vajalik turunduse mõjususe eesmärgil läheneda sellele ÕKRi põhiselt, selle eripära arvestades.

RTVV ÕKRi parendusvaldkonnaks ja -tegevuseks on suurendada praktiliste ülesannete osakaalu õppetöös ja seda mõisa võimaluste baasil. Samuti on parenduseks õpirände võimaluste suurendamine. Komisjon toetab ÕKRi neid parendustegevusi.

Komisjon peab vajalikuks, et parendustegevused oleksid nii kooli tegevuskavas kui ka ÕKRide tegevusplaanides ja sisaldaksid ka vastutajaid, tähtaegu ja mõõdikuid.

Järeldused

Tugevused

- Väga positiivne, realistlik, asukohast ja kasutatavatest ressurssidest lähtuvalt on kooli üldine arengusuund arendada ja ühendada maamajandus, teenindus ja toiduainete töötlemine ühtseks toiduainete ahelaks alates kasvatamisest, jätkates töötlemise ja toiduvalmistamise ning lõpetades teenindusega. Sellest lähtub ka kooli moto: "Põllult lauale". See annab õpilastele võimaluse osaleda kogu ahelas ja mõista paremini protsesside toimumisloogikat ning põhjus-tagajärg seoseid.
- Hästi korraldatud toetavateks tegevusteks on põllumajanduslik tootmine, turismi- ja toitlustusteenuse pakkumine. Samuti lähtub samast loogikast olemasolevatel ressurssidel ja võimalustel põhinev täienduskoolituse pakkumine, mille maht ja valik on viimastel aastatel jõudsasti kasvanud.
- Väikese kooli eripära on, et kõik teavad kõiki. Kõik osapooled kinnitavad, et õpilastest lihtsalt ei loobuta ja püütakse kasutada erinevaid meetmeid hoida neid koolis ja õppimas. Kooli personal jõuab ja tahab kasutada individuaalset lähenemist.
- Koolil on väga hästi sisustatud, kaasaegne õppebaas. Eraldi plussina võib välja tuua õppetööstuses paikneva hästi sisustatud õppeklassi, sest see võimaldab vahetada erinevaid õppemeetodeid ka praktilise õppe käigus.
- Õppimist soodustab ka kooli asukoht maal, looduskaunis kohas, eemal ahvatlustest.

Parendusvaldkonnad

- Praktika läbiviimisel lähtuda õpiväljunditest, mitte mahupõhisusest. Dokumentatsioon ja tegevused viia kooskõlla seadusandlusega (nt individuaalsete praktikakavade koostamine ja esitamine praktikaettevõttele, praktikapäevikute ülevaatamine praktikajuhendajate poolt).
- Rakendada praktikaettevõtete tunnustamist kõigile ÕKRide praktikaettevõtetele, mitte ainult PRÕMis osalevatele.
- Leida võimalusi pakkuda õpilastele reaalselt valikainete valimist (mitte individuaalselt, vaid põhimõttel "enamus otsustab").
- ÕKRides viiakse läbi rahulolu-uuringuid, tehakse kokkuvõtted, vajalik on tulemuste analüüs ja parendustegevuste plaan.
- Suurem selgitustöö õpilaste hulgas konsultatsioonide toimumise ja vajalikkuse kohta.
- RTVV ÕKRis viia koolilõpueksamid väljundipõhiseks.
- Turundamisel spetsialiseeruda igale ÕKRile eraldi, mis aitaks kaasa spetsiifilisemale lähenemisele ja õige sihtgrupi leidmisele.

Soovitused

- Õppimisvõimalusi tutvustavates materjalides tuua selgelt ja lihtsalt välja informatsioon, kui suur on õppetöös iseseisva töö osakaal, et mittetatsionaarses õppevormis õppimist plaaniv õppija saaks otsustada, kas ta on selleks valmis ja saab ühitada oma pere, töö- ja koolielu.
- Luua võimalus esitada sisseastumisdokumendid Olustvere TMK-sse SAIS-i kaudu.
- Senisest veel enam ja süsteemselt pöörata tähelepanu õppijate toetamisele, tugiteenuste kättesaadavusele ja tõhususele. Näiteks rakendada tööle sotsiaalpedagoog, määrata kursusejuhendajad ka täiskasvanute õpperühmadele.
- Anda rohkem tähendust õppeprotsessile. Hindajad soovivad õpetajatel enam kasutada erinevaid õpetamismeetodeid sh kindlasti mõelda, mis on alternatiiv loengule.
- Õpetamisel lähtuda kutsetaseme nõuetest (4. või 5. tase) – rõhk planeerimisel, isetegemisel ja – otsustamisel.
- Siduda iseseisvaks tööks mõeldud ülesanded reaalse elu ja erialadega. Samuti soovime tähelepanu pöörata iseseisvate tööde hindamisele - kõigis tööde juhendites ei olnud hindamiskriteeriume ja ei ilmnunud, kas ja kuidas saavad õppijad tagasisidet.
- Teha tagasisideküsitlus iga mooduli järel - nii saab vahetu hinnangu õpetamise ja õppimise kohta ja kohe ka muudatuste sisseviimisele mõelda.
- Olustvere TMK-l on hea praktikabaas ning seetõttu ei õpita vaid teooriat, vaid praktilisel õppel on suur osatähtsus. Seda põhimõtet ja praktikabaaside võimalusi tutvustada tulevastele õppijatele.
- Tutvustada suurtööstustele nii Eestis kui ka lähivälismaal, et on võimalus teha tootearendust minitööstuse versioonis.
- Keskkonnahoiu ja õpilastes vastava harjumuse kujunemise mõistes on oluline prügi sorteerida.

Praktikaga seotud soovitused

- Praktikakohtade tunnustamise süsteem kohaldada ka teistele ettevõtetele lisaks õpiposiõppe koostööpartneritele.

- Vahetada regulaarselt infot kõigi praktikaga seotud osapoolte vahel: õppija, kool, praktikaettevõtte sh võimaldada ligipääs praktikapäevikule (kui see on blogina) ettevõttepoolsele praktikajuhendajal.
- Kuna järk-järgult minnakse üle TAHVLI kasutamisele, siis teha praktikaettevõtetele vastav koolitus.
- Anda tagasisidet praktikakohtadele ja juhendajatele (aluseks õppija tagasiside).
- Pakkuda võimalusel kõigi praktikaettevõtete praktikajuhendajatele juhendamisalast koolitust.
- Anda kõikidele praktikaettevõtete juhendajatele võimalus osaleda koolis toimival praktika kaitsmisel.
- Teha rohkem reklaami ja jagada edulugusid ka välispraktikate võimaluste kohta, et rohkem õppijad oleks sellest huvitatud ja saaks rahvusvahelise kogemuse.
- Kasutada VÕTA-t ka praktikate läbiviimisel ja lähtuda hindamisel õpiväljundite saavutatusest, mitte praktika mahust.

3.2.3 Õpetajad¹

Hindamiskriteeriumid

1. **Õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud;**
2. **Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.**

ÕPETAJATE OLEMASOLU, VASTAVUS KVALIFIKATSIOONILE JA VANUSELINE KOOSSEIS

Vastavalt kooli enesehindamise aruandele töötab koolis 73 töötajat seisuga (31.12.2018), neist 27 on otseselt seotud pedagoogilise tegevusega (õpetajad, kutseõpetajad, erialakoordinaatorid, õppeosakonna juhataja, direktor), 3 inimest on õppeabi personal ning 40 inimest töötab õppetalus ja muudes üksustes. Lisaks neile kasutab kool ettevõtluses töötavaid praktikuid ning koolis põhikohaga muul ametikohal töötavaid töötajaid (nt direktor, projekti- ja arendusjuht, õppetööstuse - söökla juhataja, õppetalu juhataja, klaasikoja juhataja jne) õppetöö läbiviimisel. Vestlustel sai ka kinnitust, et inimeste tegutsemine mitmes rollis samaaegselt on koolile iseloomulik. Näiteks lisaks õpetamisele korraldavad mitmed neist täienduskoolitusi või huvitegevust, tegutsevad kursusejuhendajatena jne.

Koolikülastusel sai kinnitust enesehindamise aruandes toodud väide, et personali osas on läbi põimunud oma tööülesannetest tulenevalt majutamise ja toitlustamise, toiduainete töötlemise ning turismi-, reisimise- ja vaba aja veetmise õppekavarühm.

¹ Õpetajad on antud dokumendi kontekstis kõik õppekasvatusala töötajad (sh praktilise töö juhendajad, praktikajuhendajad koolis jt)

Aruandes on kirjas ja vestlustel sai kinnitust, et personali arv on piisav õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimiseks. Õpetajad vastavad õpetaja ja kutseõpetaja kutsestandardist tulenevatele kvalifikatsiooninõuetele.

Kooli üheks probleemiks on vananev õpetajate kaader (vt tabel 8). Kool on aruandes olukorra lahendamiseks ÖKRides parendustegevustena välja toonud ettevõtetest praktikute kaasamise, kuid 2016. - 2020. a. arengukava SWOT-analüüsis on nõrkusena esitatud välislektorite suur osakaal õppetöös, mis raskendab õppetöö korraldust. Vestlusest õppeosakonna juhataja, õppesekretäri ning projekti- ja arendusjuhiga selgus, et tunniplaan tehakse koolis eelkõige õpetajate võimalustest lähtuvalt (vt punkt 3.2.2). Ka ei sisalda arengukava tegevuskava 2018–2020 tegevusi personali jätkusuutlikkuse tagamiseks.

ÕPETAJATE KUTSE-, ERI- JA AMETIALANE ARENG

Pedagoogilise personali värbamine toimub avaliku konkursi alusel. Valiku aluseks on kvalifikatsiooni nõuded ja erialased oskused ning kogemused.

Kooliküllastuse päeval asus tööle uus piimandusspetsialist. Samuti teatas tööle tulemise soovist pagar-kondiitri eriala vilistlane, kes omandab kutseõpetaja kutset Tallinna Ülikoolis.

Kool kasutab õpetajana tööandjate esindajaid. Rohkem on lepingulisi lektoreid täienduskoolituse kursustel. Neid toetab peamiselt kantsleijuhataja, aga ka IT juht. Samuti on nad oodatud kooli sisekoolitustel osalema.

Koolis on kokku lepitud, et aastane tunnikoormus on 840 - 880 kontakttundi. Iseseisvate tööde juhendamine on arvatud koormuse sisse. Arendustöös ja projektides osalemine toimub lisatasu eest. Samuti makstakse lisatasu täienduskoolituses antud tundide eest.

Igal aastal toimuvad õpetajatega arenguveestlused. Eelnevalt analüüsib õpetaja eneseanalüüsis eesmärkide täitmist, samuti koolitustel osalemist. Arenguveestluseid viib läbi direktor, kuna selle käigus täpsustatakse igaks aastaks töölepingu lisad. Arenguveestluste käigus saab õpetaja tagasisidet oma tööle. Tagasisidet oma tööle saavad õpetajad ka õppeosakonnajuhataja tundide küllastuse ja õpilaste rahuloluküsitluste kaudu.

Vestlustest õpetajatega selgus, et nad ootavad arenguveestluste osas enam tagasisidet. Õpetajad selgitasid, et arenguveestlustel koostatud dokumendid pannakse õpetaja kausta, mis asub õppeosakonnas ja kust õpetaja saab seda vaadata, kuid nad ootavad rohkem arutelu ja analüüsi.

Vestluse käigus õpetajatega selgus, et algajale õpetajale määratakse mentor pikema kogemusega kolleegide hulgast. Mentorkoolituses uusi kolleege juhendavad õpetajad seni osalenud ei ole.

Vestlustest nii erialakoordinaatoritega kui ka õpetajatega selgus, et kõiki, kes soovivad koolituses osaleda või minna stažeerima, toetab kool igakülgselt.

Koolis ollakse seisukohal, et siin tuleb mõelda ja katsetada, ainult nii saab edasi areneda ja arendada ennast. Loovus on võtmepädevus. Õpetajad otsivad ise väga aktiivselt erialase täienduskoolituse võimalusi. Käivad peamiselt EHRL, Innove erialastel ja hindamiskoolitustel.

Stažeerimiseks peab õpetaja ise leidma koha. Kool katab kulutused projektide kaudu. Aruande perioodil on hinnatavate ÕKRide õpetajad käinud aktiivselt stažeerimas nii Eesti ettevõtetes kui ka välismaal teistes koolides õpirände projektide kaudu.

Igal reedel ilmub veebipõhine nädala kokkuvõte, mille käigus jagatakse ka kogemusi, mida koolituselt saadi, kuidas seda saab igapäevatoos rakendada. See toetab õpetaja arengut ja aitab õppetööd mitmekesistada. Jaanuari algul ja augustis toimuvad töökoosolekud, kus jagatakse infot ja tuuakse välja uued suunad.

Vestlustest õpetajatega selgus, et senisest enam võiks olla sisekoolitusi. Käesoleval ajal on need peamiselt IT vahendite ja süsteemide kasutamisest. Õpetajad olid rahul IT-alaste koolitustega, nt toimus Outlooki ja TAHVLI koolitus. Õpetajad olid ühel meelel, et teatud aja möödudes tuleb IT-alaseid teadmisi jälle uuendada, sest kui koolitusel läbitud teemasid praktikas ei kasuta, siis need võimalused lähevad meelest ära.

Koolil on väga motiveeritud ja entusiastlik haridustehnoloog, kes on igakülgelt valmis õpetajaid abistama ja korraldama neile erinevaid koolitusi. Vestlusest haridustehnoloogi, huvijuhi ja IT-spetsialistiga selgus, et koostöö õpetajatega võiks parem olla. Vestlusel osalenud IT-spetsialist ja haridustehnoloog iseloomustasid hetkeolukorda, et igaüks tegeleb oma asjadega ja teiste töödesse ei sekkuta ega tunta ka huvi. Nad leidsid, et õpetajad peaksid abi küsimisel aktiivsemad olema. Õpetajad leidsid, et alati ei oska nad IT uuendusi näha ja küsida. Seega koostöö peab mõlemapoolselt olema senisest aktiivsem.

Vestluste käigus ega ka esitatud dokumentidest ei selgunud, kuidas toimub koolituste ja stažeerimise käigus omandatu mõjususe ja tõhususe hindamine ja analüüs.

OSALEMINE PROJEKTIDES JA VÕRGUSTIKES

Projektide raames tehakse koostööd ka kolleegidega välismaalt (vt stažeerimine). Olustveres käiakse stažeerimas teistest riikidest, näiteks Austriast, Soomest, Prantsusmaalt, Lätist, Moldovast, Gruusiast. Viimased koostööprojektid on toimunud Valgevenega kokanduse valdkonnas. Välismaalt tulijad hindavad eriti siin olevat kaasaegset õpikeskkonda. Vestlusel osalenud õpetajad hindasid positiivselt projektides osalemise võimalusi ning õpilähetuste kaudu saadud teadmisi ja omandatud kogemusi. Lisaks erialastele teadmistele paraneb ka võõrkeele oskus.

Erialakoordinaatorid ja õpetajad osalevad õppekavade ja kutsestandardite väljatöötamise koostöövõrgustikes. Samuti osaletakse SA Innove korraldavatel piirkondlikel seminaridel, et saada infot uutest suundadest kutsehariduses. Vestlustel osalejad rõhutasid ka head läbisaamist ja koostööd naabritega (VIKK). Koka eriala õpetatakse mõlemas Viljandi piirkonna kutseõppeasutuses. See võib olla üheks põhjuseks, miks õppida soovijaid on vähe.

TUNNUSTAMINE

Kõik vestlustel osalenud kinnitasid ja tõid positiivsena esile tunnustamist nii kooli tasandil kui ka erinevate statuutide alusel väljaspool kooli. Õpetajatele makstakse ka preemiat, kui õppiija on saavutanud hea koha kutsevõistlustel või muudel üritustel väljaspool kooli.

KUTSE TAOTLEMINE

Vestlusest ÕKRide õpetajatega selgus, et nad ei ole motiveeritud sooritama kutseeksameid. Protsess on liialt bürookraatlik ja nõuab suure hulga paberite täitmist. Kutseõpetaja kutset ei ole kellegi plaanis

taotlema. Ei ole ka mõeldud täiskasvanute koolitaja kutse taotlemisele, sest tähtsustatakse rohkem eriala. Positiivse näitena saab tuua koka eriala õpetajad, kes on sooritanud 4. taseme koka kutseeksami.

RAHULOLU

Vestlustest õpetajate ja erialakoordinaatoritega selgus, et nad väärtustavad väga tööd Olustvere TMKs ja tulevad hommikuti tööle rõõmuga. Lisaks ollakse ühel meelel, et koolis toimuvad kogu aeg muutused ja igavaks ei lähe. See näitab, et personal kohaneb uute olukordadega hästi ja suhtumine töösse on positiivne.

Töötajate rahulolu kohta kogutakse tagasisidet kord aastas läbiviidavate rahuloluküsitluste kaudu. Kooli arengukava 2016–2020 eesmärk on, et töötajate rahulolu on vähemalt 4,0. Kooli enesehindamise aruande põhjal on töötajate rahulolu aastatel 2012–2018 suurenenud kõikide kriteeriumide osas ja ületab 2018. a tulemustes 4,0 taset. Hinnang 3,94 oli antud arenguvõimalustele. Vestlusel osalenud õpetajad leidsid, et rohkem võiks olla sisekoolitusi.

PARENDUSTEGEVUSTE ANALÜÜS

Komisjon nõustub eneseanalüüsis toodud hinnatavate ÕKRide õpetajate hindamiskriteeriumi all toodud parendusvaldkondadega ja parendustegevustega, need on asjakohased ja nende aluseks on kooli enesehindamise aruanne. Komisjon peab vajalikuks, et need oleksid nii kooli tegevuskavas kui ka ÕKRide tegevusplaanides ja sisaldaksid vastutajaid, tähtaegu ja mõõdikuid.

Järeldused

Tugevused

- Hinnatavates õppekavarühmades töötab motiveeritud ja oma tööd väärtustav personal.
- Hinnatavate õppekavarühmade personal on olnud püsiv ning töötanud koolis rohkem kui 10 aastat.
- Õpetajatel on pikaajalised erialased ja pedagoogilised kogemused ja nad vastavad kvalifikatsiooninõuetele.
- Koolil on motiveeritud ja abivalmis haridustehnoloog.
- Personal osaleb aktiivselt täienduskoolitustel ja stažeerimistel.
- Õpetajate rahulolu kooliga on tõusva trendiga.

Parendusvaldkonnad

- Rakendada koolituste ja stažeerimise käigus omandatu mõjususe ja tõhususe hindamine, et senisest paremini analüüsida omandatu rakendamist õppetöös.
- Viia kooli arengukavasse ja struktuuriüksuste tegevuskavadesse personali jätkusuutlikkuse tagamiseks vajalikud tegevused.

Soovitused

- Hoolitseda jätkuvalt oma personali eest, kes täidavad samal ajal erinevaid ülesandeid ja kellel on seetõttu suur vastutus, et nad suure töökoormuse tõttu läbi ei põleks.

- Kaasata arenguevestluse läbiviimisesse ka erialakoordinaator, kellel on otsene kontakt õpetajaga, et õpetajad saaksid oma tööle senisest enam tagasisidet.
- Suurendada IT tugiüksuse ja õpetajate vahelist koostööd, et tõsta õpetajate digipädevusi.
- Tähtsustada ja toetada õpetajat kutseõpetaja ja täiskasvanute koolitaja kutse taotlemisel, et nii aidata kaasa õpetajate professionaalsele arengule.

3.3 Hindamiskomisjoni peamised järeldused hinnatavate õppekavarühmade osas

Tugevused

- Koolil on tugev materiaal-tehniline baas, mis on suuresti saavutatud tänu oskuslikule Euroopa Liidu struktuurifondide vahendite kasutamisele.
- ÕKRide erialakoordinaatorid on õppekavaarenduse eestvedajad, kaasatud on pedagoogid, kooli juhtkond, huvigruppide esindajad.
- Kõikides hinnatavates ÕKRides pakutakse täienduskoolitust.
- Hinnatavates õppekavarühmades töötab motiveeritud ja oma tööd väärtustav personal.
- Õpetajatel on pikaajalised erialased ja pedagoogilised kogemused ja nad vastavad kvalifikatsiooninõuetele.
- Mõis ja kaasaegne õppebaas (sh õppetööstus) toetab õpilaste praktilist väljaõpet ja loob eeldused ÕKRide lõpetajate konkurentsivõime tagamiseks.
- RTVV ÕKRis toimub PRÕMi raames laienemine Ida-Virumaale, kus sügisel avatakse turismikorralduses töökohapõhise õppe grupp.

Parendusvaldkonnad

- Viia kooli arengukavasse ja struktuuriüksuste tegevuskavadesse personali jätkusuutlikkuse tagamiseks vajalikud tegevused.
- Senisest veel enam ja süsteemselt pöörata tähelepanu õppijate toetamisele, tugiteenuste kättesaadavusele ja tõhususele.
- Võtta kasutusele süsteemne andmete kogumise meetod, et tagada tulemuste võrdlus erinevate aastate lõikes, võrdlused sisemiste eesmärkide ja väliste organisatsioonidega.
- ÕKRide rakenduskavades muuta hindamine väljundipõhiseks ning väljundid, hindamiskriteeriumid, õppemeetodid ja hindamismeetodid viia kooskõlla.
- Rakendada praktikaettevõtete tunnustamist kõigi praktikaettevõtete puhul, mitte ainult PRÕM.
- Praktika hindamisel lähtuda õpiväljunditest, mitte mahupõhisusest.
- Praktikadokumentatsioon ja tegevused viia kooskõlla seadusandlusega (nt individuaalsete praktikakavade koostamine ja esitamine praktikaettevõttele, praktikapäevikute ülevaatamine praktikajuhendajate poolt).

Soovitused

- Analüüsida koka eriala õpetamise otstarbekust tööandjate vajadustest ning potentsiaalsete õppijate arvust lähtuvalt mõlemas Viljandi piirkonna kutseõppeasutuses.
- Kaasata arenguvestluse läbiviimisesse ka erialakoordinaator, kellel on otsene kontakt õpetajaga, et õpetajad saaksid oma tööle senisest enam tagasisidet.
- Suurendada IT tugiüksuse ja õpetajate vahelist koostööd, et tõsta õpetajate digipädevusi.
- Tutvustada suurtööstustele nii Eestis, kui ka lähivälismaal, et Olustvere TMKs on võimalus teha tootearendust minitööstuse versioonis.

Tunnustust vääriv

- Olustvere Teenindus ja Maamajanduskool on ühendanud kolm valdkonda ühtseks toiduainete ahelaks alates kasvatamisest, jätkates töötlemise ja toiduvalmistamise ning lõpetades teenindusega. Sellest lähtub ka kooli moto: “Põllult lauale”.
- Väga hea materiaaltehniline baas võimaldab lõimida nii erinevaid mooduleid kui õppekavasid ja tegeleda õppekavaarendusega, samuti pakkuda täienduskoolitusi.